

Uj naptárak 1873-ra.

Minden magyar könyvtár és könyvkötőnél következő csinosan kiállított és a legbiztosabb naptári adatokkal s érdekes olvasó résszel ellátott uj naptárak kaphatók:

Nemzeti nagy képes-naptár 1873.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal. Számos képpel.

Szerkeszti
Áldor Imre.

Ötödik évfolyam. (168 lap, 37 kép, 12 fehér papír-oldal.)

Igen díszes borítékba fűzve csak 1 forint.

István bácsi naptára.

Ára 50 kr.

Protestáns uj képes-naptár.

Szerkeszti Dömötör János, tanár. Ára 50 kr.

Népzaszló-naptár

a magyar nép számára. Sok sikerült képpel, színes borítékban.
Szerkeszti Áldor Imre. — Ára 40 kr.

Lidércz-naptár.

Rémtörténetek, kalandok, bünesetek, lélekjelenések stb. gyűjteménye. — Sok képpel. Ára 60 kr.

Barátfülek naptára.

Igazhivők, papimádók, paplak és papnék számára, a sz. lélek sugallatára, szerkeszté Papramorgó. Sok torzképpel.
Ára fűzve 50 krajczár.

Ugyanez függelékkel: Magyarország teendői a csalhatatlanság kimondása után. — Ára fűzve 80 kr.

Csodabogár-naptár.

Sokaknak siralmas, de sokaknak nevetgetős mindenfével. — Tele írta és pingálta Bogarász Kukukk. — Ára 60 kr.

Honvéd naptár.

(Együttal katonai naptár).

A magyar nép számára. — Szerkeszti Áldor Imre. — Ára 60 kr.

Balpárti nép-naptár.

Balpárti polgártársai számára. Szerkeszti Vasgyuró T. Ára 50 kr.

Kossuth naptár.

Szerkeszti Honfi Tihamér. — Ára 40 krajczár.

Színházi naptár.

Ára 80 krajczár.

Kiadó **Heckenast Gusztáv.**

Pest, egyetem-utca 4-dik szám alatt.

Ifjusági naptár.

Szerkeszti K. Beniczky Irma. Ára 50 kr.

Magyar nők házi naptára.

Szerkeszti Beniczky Irma. — Ára 60 kr.

Nevezzünk!

Uj humorisztikus naptár. — Ára 40 krajczár.

Falusi gazda naptára.

Szerkeszti dr. Farkas Mihály, földbirtokos. — Ára 80 kr.

Naptári jegyzék-könyvecske

gazdák számára. — Ára 1 ft. 40 kr.

Határidő-naptár,

mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztok, utazók és üzerek számára. Kötve 1 ft 20 kr.

Uj fali naptár.

Egész év, ára 20 kr.

Das neue Jahr.

Deutscher Volkskalender für Oesterreich-Ungarn.

Herausgegeben von P. K. Rosegger. — Preis 60 kr.

Neuer illustrirter

Volks-Kalender

für Ungarn und Siebenbürgen. Preis 50 fr.

Neuer

Wand-Kalender.

Ganzer Bogen. — Preis 20 Kreuzer.

Pest, december 1-jén 1872.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetően: Egy négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Vukovics Sebő.

(1811—1872.)

A „Vasárnapi Ujság” 1868. évi 33-dik számában adtuk a férfiú életrajzát, melyet most az emberi nyelv ama legfájdalmasabb két szavával kell berekesztenünk, hogy „nincs többé.”

Mult hó 19-én érte el a halál, távol szeretett hazájától, a ködös Londonban. Nehány családtagon és honfitársan kívül alig vette körül más ravatalát, — a haza, melynek ő egyik legjobb, leghivebb fia volt, akkor még nem gyászolta benne gyermekét. Halálának híre, mint a tolvaj, lappangva orozta be magát közénk, hogy kilopja sziveinkből a tudatot, hogy ő még a miénk, s kimondhatatlan fájdalmat csempészsen e tudat helyére.

Ki volt ő nekünk, mi volt ő e hazának? azt majd elmeséli a késő nemzedéknek a történelem. Nekünk most nem lehet egyéb feladatunk, mint néhány könyvet szentelni szellemének s visszaidézni lelkünkbe alakját, mintegy bucsuzól, néhány pillanatra, mielőtt áldást mondanánk anynyit hányatott hamvaira.

Vukovics Sebőt, a ki egyszer látta, soha nem felejté el. Arcza, alakja egyike volt azoknak, a mik örökre belevésik magukat az emlékezetbe. A férfiúi méltóság és a szelidség kellemes párosulása lebegte át egész lényét, arcza szép volt, magas, gondolatoktól ragyogó homlokka s villogó szemekkel, melyekben egy nagy lélek visszénye tükrözött. Egész megjelenése tiszteletet parancsoló és ellenállhatlanul megnyerő volt egyuttal, s valóban nem túlzott, a ki azt állította fölé, hogy Vukovics Sebő egyik legrokonszenvesebb alakja a magyar országgyűlésnek.

1811-ben született Fiumában s egész életében mindig igazolta, hogy őt is az a szellem lelkesíti, mely e hü, derék

várost Magyarország oly drága gyöngyévé emeli.

Temesmegye volt politikai pályájának első színtere, hol már ifjú korában az ellenzék vezére lett s élénk levelezésben állt Kossuthal, Szemerével és az akkori idők több kitünőségeivel.

A mily erélyes tisztviselő, ép oly töretlen pártvezér vala. Temesmegyét ő tette olyanná, mint az akkoriban volt, körülte sereglett a hazafiság, értelem és ifju erő, ő volt a központja minden magas és uj

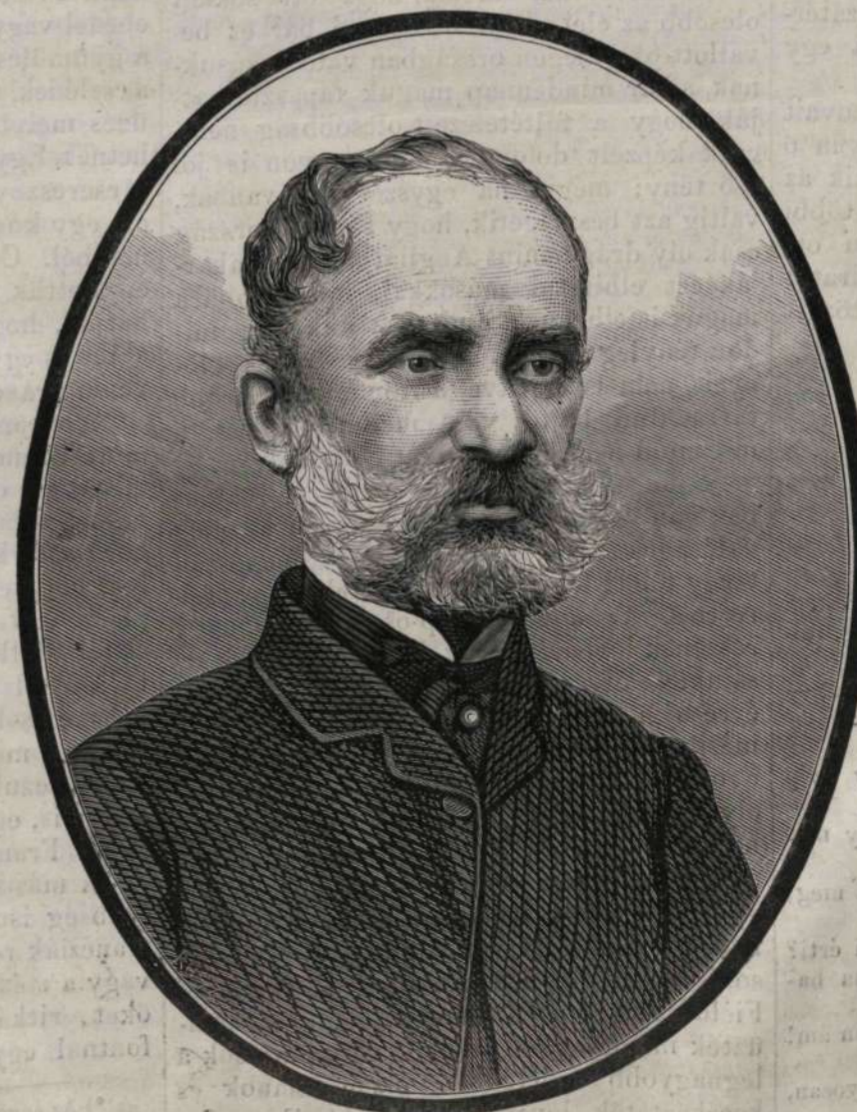
eszmének; ő volt a politikai élet lelke s a társadalom bálványá.

Hogy mily rajongással szerette a temesi ifjuság, bizonyítja a következő példa: a Bán-ságban egy huszárezred feküdt. A temesvári megyegyűlésről valami Árvay nemes család kocsizott haza, utközben a kitérés miatt néhány külföldi huszártiszttel összeszólalkozván, a tisztek kardra keltek, s az Árvayakból kettőt agyon vagdaltak. E miatt Vukovics a következő gyűlésen igen heves beszédet tartott a többi megyékhez körlevelet indítványozott. Az ezredbeli tisztek párbajra hívták ki. Vukovics tudvalevőleg a lehető legrövidebb látással birt, hogy hogy akár vivni, akár löni képtelen, a kihívást mégis elfogadta. Ennek az egész megyei ifjuság ellenszegült, s a tiszteknek azon ajánlatot tévé, hogy a tisztek az ifjuság közül válaszszzanak ki kettőt-hármat, kik az ügyet hajszálig magukévé téven, a kívánt elégtételt készek megadni. Ugy is történt.

Annai tanulmány, munka és elfoglaltság közepette szép terjedelmű gazdaságát is kezelte, miben neje szül. Dadányi Lilla segíté, de ő is talált időt utána nézni.

Szerette a takarékoságot, de azért bőkezű volt, ha hazai czél forgott kérdésben, vagy valamely szegény család megmentéséről volt szó, és mindenütt minden körülmények közt fényesen igazolta, hogy meleg keblü és jó szívi emberbarát.

Országgyűlési szereplése, majd később királybiztosi terhes hivatala, melyet a szabadságharc kitörése után az alvidéken oly rendkívüli buzgalommal viselt, s igazságügyminiszteri működése 1849-ben a Szemere-miniszteriumban sokkal ismertebbek, semhogy azokat e helyen is-

VUKOVICS SEBŐ.

metélnünk kellene; a történelem lesz egyedül illetékes őt mint jellemet, mint hazafit, mint tehetséges és buzgó államférfit megörökíteni.

A szabadságharc vége felé mutatá meg rettenthetlen bátorságát és erélyét legkivált. Mikor már minden elveszett, ő még akkor is rendületlenül állt helyén s egymaga képezte a kormányt s oly határozottan osztá rendeleteit, mintha még szilárdul állana a haza ügye. Utolsó volt a menekülők között. Sokáig lappangott ideháza s csak később menekült Csehországba, honnan sógora, gr. Kinsky segítségével sikerült Franciaországba szabadulnia.

Tizenkilenc évig ette a száműzetés keserű kenyerét, de nem veszté el bizalmát soha a haza jobb jövője iránt.

1868-ban jött haza s Bács megye egyik kerületének ismételt meghívása folytán elfoglalta helyét a magyar parlamentben, melynek egyik kiváló díszje volt.

Egyetért abban minden ember, hogy Vukovics Sebő egyike volt a keveseknek, kik következetességgel, kitartással, szívvel és észszel az önfeláldozásig rendületlenül és hiven szolgálták a hazát; egyike azon keveseknek, kik méltók rá, hogy az ország meggyászolja.

Önzéstelen lélek, tudományos fő, nemes szív, hajthatlan igazságszeretet, szilárd jellem és megragadó ékesszólás az emberek legkiválóbbjai közé sorozták, főleg, ha nagy szelleméhez feltűnően férfias deli alakját is hozzá képzéljük.

Szeretettelősége és meleg szíve dacára is az utóbbi időkben inkább komor volt. Hosszabb gyöngékedése, mely később veszedelmes betegséggé fajult, előtte benne jóformán az életkedvet. Emésztő szivbaja volt, mely ellen az utolsó nyáron Kisgyégen keresték, ha nem is gyógyulást, legálább enyhülést. Innen Londonba ment, de megígérte barátainak, hogy november 20-án visszatér hazájába.

Vissza is tért, de már csak a szelleme. Porhüvelyé ott maradt az angol fővárosban. Ugyanaz nap éjjelén, melyre visszatérte ígérté, ment el a nagy utra, hová egy egész ország bucsusohaja kíséri.

Szelleme örökre maradt ránk s hamvait is visszaigérték a haza földének. Legyen ő itt köztünk. Majd ha egyszer elérkezik az idő, mely után lelke álmódott, a haza többi nagy fiainak szentelt mauzoleumban ott nyugodjanak porai neki is, kinek siriratát még életében megírta az előtte elköltözött Szemere Bertalan:

Mint egy csillag lengtél kéklő égünk felett,
Példa, hogy nem fájtol fugga a hazafiság.

Czifra Ferkó.

— Ballada. —

Czifra Ferkó híres legény-éjjelkor haldoklik. Meghalna, de szegény nem tud; csak hörög, fuldoklik; Ugy megkékül, a lelke már, azt hiszi, kiszakad — Hát valaki az ablakon cziripel, kocogtat:

Hej, jó volna most meghalni csak egy szép csöndesen.

Elmenné szép harangszóval, mint a hogy más megyen.

Mohi kasznár rég alszik már, hogy halt meg, ki kérdi?

Ha szólna is — halott szavát ide fonn ki érti? Akasztófán haltunk mi meg — mi haszna hazudnám!

Akasztófán halsz meg te is hej Ferkó — azon ám!

Mi ott lógtunk kúnt a mezőn meztől, rongyosan, Te itt jártál sarkantyusan, mentésen, urasan. Minket téptek hollók, varjúk darabra, ezerre, Te meg éltél télen-nyáron nagy kényed-kedvedre.

Mi kerültünk ártatlanul tömlőzre, hurokra, Hej pedig az éles baltát te fogtad marokra! Huzzad, huzzad Czifra Ferkó a csizmát, a mentét, Akasztófán meghagytuk a kötelet, szepteg még.

Huznám én a csizmám, mentém, nem birom, mit tegyek?

Testem lelkem úgy elálta, úgy rázza a hideg.

Előmegyen Czifra Ferkó egy ingbe, gatyába, Holt pajtása csont csizmába úgy kocog nyomába. Szép világ a holdvilága, be fényes, főléses — Oda talál Czifra Ferkó akasztó szegéhez.

Három társa gyönyörködik alatta, alatta, Czifra Ferkó szél komával magát hogy mulatja. Mozsad, mozsad hej szél koma hintázd hát, lógald hát,

Forgasd meg jól azt a híres szép tánczos két lábát.

Tolnai Lajos.

A házi élet és gazdálkodás Franciaországban.

Egyik jelesebb angol folyóiratból, a „Fraser's Magazine”-ból veszzük át a következő tanulságos kis cikket. Írója azt fejtegeti, hogy miként vezetetik és mennyibe kerül a háztartás és család élet általában Franciaországban. Szembeállítja azt az angollal, s e szemebetétel sok helyütt amának előnyére üt ki. Teszi ezt saját tapasztalatai után, s ha itélete tón kedvezőbb néhol a francziáknak, mint a szeres igazság követelne, sehol sem túlzó, s megjegyzéseiben és ajánlataiban sok hasznos, gyakorlati, józan elem van, a melynek az angolok is, de meg mi is hasznát vehetjük. Tehát beszéljen a cikket.

„Régen megmondta már a közmondás, hogy hálátlan a világ, s nem ritka eset, hogy találunk embereket, a kik ritkadnak valamely jótételment, a melynek előnyeit ténylegesen élvezik akkor, mikor annak még létét is tagadják. Ennek igen szembetűnő bizonyosságul szolgálhat az számatlan angolok, kik hazájukat elhagyva, Franciaországban üték fel sátorukat, csupán azért, mivel azt tartják, hogy ott sokkal olcsóbb az élet, mint otthon. S bár ez bevallott oka idegen országban való lakásuknak, s bár mindennap maguk tapasztalhatják, hogy a föltételezett olcsóbság nemcsak képzelt dolog, hanem nagyon is jól eső tény: mégis, ha egyszer ott vannak, váltig azt beszélgetik, hogy Franciaország csak oly drága, mint Anglia; s addig akarják ezt elhitetni másokkal, míg utójára maguk is elhiszik. S mindezt akkor, a midőn tényleg élvezik a lakás-cserének előnyeit, nem is említve a tömérdek apróbb társadalmi bajtól való megmenekülést, a mit mind nem éreznek az új lakóhelyen.

Soha sem jó, ha az ember illúziókban van valamely dolog iránt: de az megvalóságos szerencsétlenség, hogy éppen ezen tárgy fölött legyen valami kételey vagy félreértés. Az angol közép-osztály egy nagy részének jövedelme oly korlátolt, honfitársainak oly nagy száma kénytelen évről évre új hazát keresni magának a földgömb másik felén: hogy az éleli költségek viszonyos különbségének ismerete egymással oly szoros közléségben levő két ország közt, minők Anglia és Franciaország, valóban nem csekély fontossága. Meg vagyunk róla győződve, hogy ha némi hibás vélemény nem forogna közkezen e felől a dolog felől, sok család, a kik Natalba, a Diamond Fieldre vagy a Falkland szigetekre száműzték magukat — mind e vállalkozások a legnagyobb mértékben bizonytalanok és kockázatosok lennének: — inkább Francia- vagy Németországban telepedtek volna meg, a hol mégis csak közelebb lettek volna

Angliához és sok költségeknek nem kellett volna végkép elszakadnia.

S így utasításul azok számára, a kik, — mint magunk is voltunk vele — nehezen juthatnának talán biztos adatokhoz a kiadási költségek tekintetében: elmondjuk saját személyes tapasztalataink eredményét.

Két állítással kezdjük legelőször is, a melyeket a következő részletek majd igazolni fognak: először, hogy az árak, egyremásra véve a dolgokat, határozottan alacsonyabbak Franciaországban, mint Angliában; s másodsor: hogy az életmód ott annyira különbözik a miénktől egyszerűségben és függetlenségben, hogy még ha az árak egyformák volnának is, sokkal kisebb összeggel lehet kényelmet teremteni.

Hogy az árak csakugyan alacsonyabbak Franciaországban, az kétségsen kívüli dolog. Még a háboru óta is, a mely határozottan feljebb vitte minden élelmi cikk árát, a legkittünőbb husnak fontját 7—8 pennnyjével*) megveheti az ember, nem feledvén, hogy a franczia font nagyobb mint az angol, és hogy egy frank nem 10 penny, hanem kilencz és fél. Most már gyakran mondják ugyan ismerőseink Angliában, hogy az ügyes gazdasszonyok megvehetik 10 pennnyjével fontját a husnak; azonban mind a magunk, mind mások tapasztalatai egyremásra véve azt mutatják, hogy lehetetlen Angliában egy shillingen alul vásárolni a husnak fontját, s az is bizonyos, hogy ha az ember csak egy találmóra bemeny valamelyik mészároshoz és beefsteaknek való húst kér, 15, sőt 18 pennyt is kell fizetnie fontjért. Franciaországban nyáron a tojásnak tizenketteje ritkán drágább 7 és fél pennnyél; fél meszely tej két—három penny, s a vajnak fontja, az esztendő legdrágább szakaszában is, még a háboru óta sem volt több 14 pennnyél. Gyümölcsöt Angliában, az egy piszke kivételével, alig vehetnek elegendő mennyiségben az olyan jövedelmű emberek, a minőkörül szólnak — tegyük e jövedelmet 3—400 fontra évenként. Franciaországban igen kevés ember ebédel vagy reggeliz a nélkül; a „dessert” a gyümölcs-érés ideje alatt ép ugy ott van, a cselédek, mint az ur asztalán, s olyan fényűzés, melyben az előbbieket is mindig részt vehetnek. Egy souéért nem ritkán egy kosár igen jó cseresznyét lehet kapni, s 1 vagy 2 frankért egy kosár kajszin baraczkot a legfinomabból. Csak a cseresznyét és baraczkot említettük tér-gazdálkodásból, de elmondhatjuk, hogy mindenfajta gyümölcsöt legálább is egy harmadrésznyi áron meg lehet venni Franciaországban, mint Angliában.

A baromfi feltűnően drágább Angliában, mint Franciaországban, a hol, nem számítva az oly rendkívül kivételes idöket, mint a minő volt közvetlenül a porosz háboru után következő, — igen közönséges dolog, hogy egy pulykát megvehet az ember a piaczon 5—6 shillingért, szép tyukot két és fél shillingért s kacsat hasonló árért. A fővárostól távol eső kisebb helyeken ezek még olcsóbbak. Az egyetlen táplálkozási cikket, a mely drágább itt mint Angliában: a thea, czukor és kávéfélék; de ezt megengedve is, egészen a táplálkozás kevesebbe kerül Franciaországban, mint a szigetben.

A másik dolog a cselédek bére; itt a különbség ismét feltűnő s az előny ismét a francziák részén van. Egy férfi és felesége, vagy a ménage, a mint szokásosan nevezik őket, ritkán kapnak többet 32—36—40 fontnál egy esztendőre. Ez a két cseléd

Tér hiányában nem akarunk kiterjeszteni az első pont bővebb bizonyítására. Az elősorolt adatok világosan bizonyítják azt. Még csak második állításunkat kell bebizonyítani, azt nevezetesen, hogy föltéve az árak egyformaságát mind a két országban: az élet módja Franciaországban oly egyszerű és független, hogy sokkal kisebb jövedellel olyan kényelmet szerezhet az ember magának, a minőt Angliában jóval nagyobb

*) Az angol pénz értékének magyarázatánál: 1 shilling = 12 penny = fél ezüst forint a mi pénzünk szerint, s így 1 penny = 4 és 1/6 krajczár (ezüst értékét veszi, mert tényleg 5 krajczár). 1 font sterling = 10 ezüst forint = 20 shilling = bankjegyekkel fizetve körülbelül 12 forint.

végzi a háztartás minden dolgát, még a padló víkszolását is oda számítva. A férfi visel gondot a lóra, ha egy van; ő akocsis, mikor szükség van rá, s dolgozik a kertben, ha egyéb dolga nincs. Ha vagy egy kis szőlő is tartozik a hához, az egy-két hordó bort ő készíti el, a mit az terem; s nekünk volt egy cselédünk, a ki mindezekben kívül még igen kitiünö kenyeret is süttött.

Egy *bonne* (dajka-féle), a ki több különböző águ munkásságra képes, nem kér többet 12 fontnál egy esztendőre s ezt illég magas bérnek tekintik; s egy csinos szobaleány, nagyobb háztartásokban, a hol ilyenre szükség van, szinte igen megelégszik akkora összeggel. Hogy nálunk (Angliában t. i.) milyen bért követelnek ezek a lények, azt sokkal jobban tudjuk, mintsem itt újra föl kellene emlegetnünk. Tehát a cselédek bére körül is bebizonyítottuk állításunkat.

Elvégezvén dolgunkat a konyha és a cselédek körül, forduljunk az iskolához. Itt a költségbeli különbség még feltűnőbb, s az hiszünk, senki sem akarja vitatni, hogy a nevelés — akár fiuké, akár leányoké, — olyan olcsó volna Angliában, mint Franciaországban. Az mindegy, akár állandó nevelőnél lakják a háznál, akár pedig csak órákat adni járjon oda; otthon tanuljanak a fiuk egy nevelő vezetése mellett, vagy a lyceumban, a mely el van látva tanárokkal, s otthon csak egy pár órát vegyenek pótlékul: akármelyik módját vegyük a nevelésnek, hasonlíthatlanul olcsóbb, mint a megfelelő minőségű oktatás Angliában. Ugyanez áll mindenemű tanítóra nézve a tudomány vagy művészetekből. Ezek közül a zene a legdrágább, mégis állíthatjuk, hogy Páris kivételével sehol a zenetanár 5 franknál többet nem kap egy leckeért, a mig Angliában alig kér kevesebbet 10 shillingnél. Egy tanító, a ki a franczia nyelvet, történetet, földrajzot s az általános műveltséghez tartozó tárgyakat tanítja, soha sem kér többet két franknál egy óráért, s egy állandó nevelő díja váltakozik 30 és 60 frank közt havonként.

Mielőtt a munkabér olcsóságát elvégeznők, meg kell említenünk azt is, hogy minő csekély összeg fizetetik az u. n. *ouvrier*-eknek, akár ruhakészítők, akár vasaló nők, akár mosó asszonyok. Franciaországban aránylag igen kevés család adja ki a háztól fehéreműt mosás végett; a mosónő megjelenik minden héten egy nap, egy frankért, s elvégzi az egész dolgot a háznál; a vasalást a *lingère* teljesíti, ki szinte minden héten egyszer ott dolgozik egy frankért. A mángorlást rendszeren a szakácsné végzi, ha két nőcseléd van a háznál; s ez alól csak akkor van fölmentve, ha egy maga van, s azonkívül gyermekek is, a kikre fel kell ügyelnie. A hához bejáró, segítő és feldozó asszonyok 15 soust vagy egy frankot kapnak napjára, koruk és ügyességükhöz képest; két évi gyakorlat után, a midőn a ruhacsínálást is értik, csak akkor érzik magukat feljogosítva egy frank napi díjra, s az már igen kitiünö varrónő, ugynevezett *artiste*, a ki 25 soust kér. S ezek az asszonyok egy egész hosszú napon azt dolgoznak, reggeli kilenczestől esti kilenczig.

Eltelik így egy kis idő. Márton gazdában van annyi malicia, vagy tán éppen böcsületűdás, hogy időszerűtlen kérdéssel nem tetézi a kocza legény kinos állapotját; az anyjuk pedig, ámbár hogy ha el is vala készülve a tisztességre, de az apjuk orra elől nem tartja illendőnek elkapni a szót. — Hát Rózsika? ő emberi fogalom szerint nincs jelen; ő csak láthatatlanul van jelen a salagátor mögött s még biztos rejtekhelyén is ugy dobog a szíve, csak hogy éppen el nem árulja.

Vége is Andrásnak kell előrukkolni a színnel. — Ejnye, de kögyetlen meleg van! én nem tom' hová leszünk, ha még tovább is ugy tart; mind ki ég a szöm az életből. *) — Látom pedig te ugyancsak neki öltöztél; ereszti ki a szót Márton gazda, egyet pótkelve mellé. — Hát ha van! — ugy-e lelkem? — jégvzi meg anyjuk, a ki össze nem bírja tenni a száját, olyan mosolygva néz a megtermett legényre. — Minek heverne otthon az almáriomban?

*) Eredeti és pótolatlan tájékoztató. Minden este jobb mint ez: mire megyek vagy jutok a magam kenyerén. A fogalom egy. V. J.

(Vége köv.)

Magyar házassági szokások.

II.

Leányvénzés.

(Népszokás.)

Megunta már a legény azt a keserves állapotot, hogy a czukrot csak üvegen keresztül nyalja; elégséges volt már abból a kert alatti találkozáskból, a hol a tisztességes szándékkal lévő ifju legénynek a gyöngéd pásztorórák alatt soha sincs biztos védelem a háta; aztán a táncz hely is nagyon megviseli az erszényt, ha a legény híréhez méltóan ki akar nyulni szeretője előtt, tehát száz ok közül sok is enny ok arra, hogy az András gyerek egy szép holdvilágtalan szombat estén, félőrai kullogás árán végre a kert alá csalt szeretőjének elkeseredetten azt mondja:

— Rózsikám lelkem, holnap délután az isteni szolgálat után az öregek elé kerülök, kinnt ültök-e az utcájton?

És Rózi erre a szóra sarkon kapja a kötényét s oly módon kezdi azt szálmentében simogatni, mintha valami báránykát czirógatna; a szeméit pedig lesütli, a mennyire tehetségében áll és nem bir erre egyebet szólni, csak annyit:

— Ugyan ne bomoljék kend! — Bomlok pedig halloz; mert az isten most adott egy kis jó termést; osztán ha most is elmarad, nem tom, leszünk-e többet valahogy.

De már ez Rózi kihozza a sodraból. És az a Rózi, a ki már három esztendő óta minden tehénfejés után szorgalmasan eljár a kert végebe, hogy ott a sövényen át Andrásral szives szót s hébe-korba egy-egy szives csókot is váltson, — most erre a régen várt, de mégis meglepő egyszerű mondatra annyira megzavarodik, hogy ha nyomban el nem szálladna, tán a föld alá sülyedne; szólni se bir egyebet, csak ugy elshajítja, hogy:

— Ejnye de jó kedve van kendnek. Azután beszalad; és nem bir elaludni egész éjjel.

Természetesen ennek a jelenetnek furcsa hatása lenne egy népsziműben; szerencsére azonban a népszokás-írótl nem hatást, hanem — hűségét vár a közönség.

Elhozza aztán a jó isten a másnapot. Vasárnap délután van a faluban. A fiatalok tánczol a nagy kocsmá udvarán, csak a bénák, meg az öregek őrzik a házat, azokat is kicsalja a ragyogó nap-sugár az „utczájton”, s a faluhosszant kiülve a juhszélre, fogyasztják emberszupaló beszélgetés között a pattogatott vagy főtt kukoriczát, a mint éppen a bőjt utáni, vagy az őszi saison járja.

András gyerek ma posztóba bujt, dacára a rekkendő hőségnek; s a belet jankli meg a tiszzer körülösavart fekete selyem nyakkendő olyan derekasan fűt neki; meglehet még valami belülről is, ugy annyira, hogy mire méltóságteljes földmérő lépésekben a Rózsiká elé ér, csak ugy szakad a kalap alól az izadság. — Hanem hála istennek, csakhogy izzad, legalább van mivel foglalkoznia az első, a legkínosabb percekben, s alig hogy a kinnt ülő öregeknek elfujta a „csés jó napot”, s „jó munkát kívánt” nekik, van dolga a festőtől való kéz zsebkendőnek, mig parázson álló gazdája az első zavart kidörzölvén, egy kis bátorságot bedörzöl a fejébe; a mire ugy látszik, van egy kis szépsége, miután időközben már az ajtófélfán is megveti a vállát, hogy az ünneplés órához méltóképen meg is állapodhassék.

Eltelik így egy kis idő. Márton gazdában van annyi malicia, vagy tán éppen böcsületűdás, hogy időszerűtlen kérdéssel nem tetézi a kocza legény kinos állapotját; az anyjuk pedig, ámbár hogy ha el is vala készülve a tisztességre, de az apjuk orra elől nem tartja illendőnek elkapni a szót. — Hát Rózsika? ő emberi fogalom szerint nincs jelen; ő csak láthatatlanul van jelen a salagátor mögött s még biztos rejtekhelyén is ugy dobog a szíve, csak hogy éppen el nem árulja.

Vége is Andrásnak kell előrukkolni a színnel. — Ejnye, de kögyetlen meleg van! én nem tom' hová leszünk, ha még tovább is ugy tart; mind ki ég a szöm az életből. *) — Látom pedig te ugyancsak neki öltöztél; ereszti ki a szót Márton gazda, egyet pótkelve mellé. — Hát ha van! — ugy-e lelkem? — jégvzi meg anyjuk, a ki össze nem bírja tenni a száját, olyan mosolygva néz a megtermett legényre. — Minek heverne otthon az almáriomban?

*) Eredeti és pótolatlan tájékoztató. Minden este jobb mint ez: mire megyek vagy jutok a magam kenyerén. A fogalom egy. V. J.

— Hát! — hangzik a kurta felelet, de nem nézne még az öregek szemébe a fél világért; csak a csizmasarokkal rugdos egy kis gödröcskét a homok közé, mintha ez vétett volna neki valamit.

A nyert idő alatt aztán végre jön a segítség; az öreg praxiszól tudja már a sorját, és ámbátor három esztendő óta a vésőjébe lát a gyerekeknek, szokás szerint mégis megkérdezi tőle:

— Hát te András, hogy állhatod meg a muzsikaszót ugrás nélkül?

No hála istennek, most már utra talált; a zavar kedv eszolni s a legény meledelni.

— Lemondtam már róla, nekem elégséges volt-a mulatságból; mikor egyéb dolog is van.

— Hát a kukoriczát hogy áll?

— Tán csak megadja a tizes szömet.

— Hát a kétszeres?

— Két napig vágtam; két nap alatt behordtam a magam alkalmatosságán; elnyomtatam a magam lovával, osztán, ha az urnapi bucsun vett szelelőmmel megrostálom, ugy gondolom, nem szorulok a zsidóra.

— Ugy látom, hogy építkezel is?

— Egy kis kunyhócskát biz én a földvarra; mert hogy farsangtal fogást elszakadok ed's anyám asztalát; hát a gazdaságot is külön szakítom, hogy hadd látom már, mire verektek *) a magam kenyerén.

— Hogy-hogy ugy no! Az is való már egy ilyen derék legénynek.

Ennyiből aztán elegot ért egyik is, másik is. Az öregek láthatják, hogy életre való a legény; ez meg meggyőződhetik, hogy ha kopog, kinyílik előtte az ajtó.

Ez azonban még csak olyan előrsi csatározás, a hol semmi nyílt szó még el nem árulja a haditervet. És eddig ez inkább nevezhető *legény-nézésnek*, miután az egész vasárnapi délutáni látogatásnak egyéb czéja nem volt, mint hogy az öregek meglássák belőle a legény komoly szándékát, meg oszt a falu is hald tudja meg a fényes nappal tett tisztességről, hogy a Márton gazda Rózsikája már másnak nem „eladó, mert rajta van a foglaló.”

A három esztendői kert alatti boldog estékről még senkinek olyasmi eszébe se jutott, hogy a legényben komoly a szándék, annak nincs egyéb jelentősége, mint hogy a gyerekek egymást kitanulmányozzák s az első legnemesebb értelmében való szeretőknak csak a nappali látogatás után szokták az új párt tartani.

És ennek a lépésnek megvan az ő privilegiuma, hogy már ezután Róziat senki táncra nem meri kérni, András engedelmé nélkül, sem hozzá komoly vagy másféle szándékkal is senki isten fia nem közeledhetik; míg a hosszú három esztendő alatt egyszerű-mászor ugyancsak szép egy pár fejbetérés, meg derék-lapítás esett meg a leány miatt jobbra-balra.

Van azonban e nyílt föllépésnek egy kis átka is, hogy t. i. a hosszú időközön ápolat szép titoknak vege van.

Ugyan eddig is csak az nem tudta, a ki nem akarta; de a dologhoz senkinek semmi köze nem volt s nem is akadt föl benne még a pletyka szó sem. Most azonban a falu, ezé a nóták világa a dolog, szólhat hozzá a ki akar, szólhat jót, szólhat rosztat; járja a pletyka, a szapulás, a sugdosás, s nincs eset rá, hogy a két félnek még az a büne is ki ne világsodjék, a mit el nem követett.

Erről beszél az a gyönyörű nótá: ...

Csak titokban akartalak szeretni, ... De ki kellett annak világosodni; ... No de mindegy! — hadd tudja meg a világ, ... Egy is, ugy is há leszek én tehozad, ...

Jó akaratu öreg asszonyok, a kik „meg nem maradhatnak a föld hátán.” ha ebből a dologból valami szerencsétlenség kerülne ki, dehogyn hallgathatják el, a mit tudnak a legényről, hisz az apja is híres korhely volt az anyja után meg maig is a nóta beszél. A másik meg azt tudja, hogy az öreg asszony háza ma holnap dobra kerül; a gazdaságot elnyeli a koromsa; nincs abba lelkem András gyerekeknek egy ujnyi része sem; már én csak nem csinálnék egy koldusból kettőt. Hanem ezek a támadások csak olyan érdeket helyről vannak intézve, a hol valami más legény, valami szerencsétlen vetélytárs, vagy valami Hüllő Miska van a bokorban, a kinek nincs elég bátorsága vagy sütnivalója ahhoz, hogy személyesen kiállna a pikétre. az ilyen döngéseknek aztán kevés is az értéke az öregek előtt; hanem vannak

*) Eredeti és pótolatlan tájékoztató. Minden este jobb mint ez: mire megyek vagy jutok a magam kenyerén. A fogalom egy. V. J.

olyan veszedelmes apró pletykák, olyan itt-ott elvetett szó; valami rossz hír egy-egy eltűnt ló, vagy egy farka juh elhajításáról, vagy olyan aprólékos dolgokról, a miket egyik-másik akarva, vagy akaratlanul elejt. Ezek aztán nem lehetnek olyan köztudomású dolgok, a miket akárki meghazudtolhat; éjjeli dolgokról csak kevesen tudnak beszélni; azért egy ilyen kis gonosz szellőcske hamarabb mozgásba hozza a leveleket, mint egy nagy vihar az egész erdőt.

Az ilyen híreket aztán nem ignorálhatja a házasulandó legény, ellenméregéről kell gondoskodnia s olyanokról, a kik azt a megtántorított szülőknek beadják. — Ki lenne vénasszony ellen jobb villámhárító, mint — egy másik vénasszony. Akármelyik, mindegy; a kit a legény fölker; s minél több, annál jobb. Ha ideje korán utána látott volna, tán azt is maga részére nyeri, a ki ellen most szövetségeseket kell keresnie.

A legény részére fölszólított pártfogót vagy szószólót népünk „gügyü“*)-nek nevezi. Isten tudja, honnét hozták eleink ezt a szót, elég az hozzá, hogy az ezen szónak megfelelő fogalom a szószóló és lánynező vénasszony mai napság még nélkülözhetetlen individuum magyar népünk házasságánál.

melyik legény, hogy ott fényes nappal, más ember szemé láttára, füle hallattára tán még a nagy jövőbeli boldogságról s a házasi-életi mód nélküli szerelmeskedésekről is elkezdjen választottjával beszélgetni; az ilyeneknek mind nem itt a helye, ezeket el lehet végezni tehénfejés után a kert alatt, vagy most már az utcaajtóban is oly'ormán, hogy a legény kívül, a leány meg belül hozzátámaszkodva az ajtófélfához, a félig nyílt ajtónyíláson óráhosszig elutoghathat kedvére, hanem az ilyen látogatások s az a mód, a miképen a legény „oda jár a hához“, egészen más s abasú dolog.

Az ilyen oda járás csak vasárnap délutánonként történik, míg a többiek a táncz helyre iparkodnak, addig a szerelmesek az öregek felügyelete alatt küllnek a kis padra az ablak alá s ott illendő szemérmességgel nézik a járókelőket s beszélgetnek kukorica-zapalásról, dohány-kacsacsászáról; meg a közeledő bucsuról, a mikor szép pipiszörös kendőt vehet, a ki akar — annak, a kinek akar. Elváláskor azonban mégis keritene a fiatalok maguknak annyi időt, hogy az estéli találkozás óráját meghatározzák, a mit hogy el nem mulasztanak, se el nem vétenek, már arra mérget vehet akárki.

tatásáról gondoskodik. Ily esetben elég naivul, többnyire valami előkészített — véletlen segít a dologban s a többi aztán megy a maga útján, ut supra.

Megjegyzendő, hogy falubeli lányok idegen helyre való elküldésére igen ritka eset, mert azt a falu meg nem bocsátaná, ha egy odavaló gügyü valami jóraváló leányt, a legények orra elől a faluból kiküldésére.

Ha kérdezik a legénytől, mit fizet a gügyü-jének, hogy ilyen derék eladóhoz jttatá, azt feleli rá:

— Egy hétre hat napot, hetedik a rádás.

Mert az kész lélekveszedelmet és szerencsétlenséget hoz a házasi életbe, ha valaki azt bevalósítja, hogy milyen áron kerültek össze. Ennek a szives szolgálatnak tulajdonképen nincs is ára; azonban az is bizonyos, hogy az ilyen gügyüség-gel foglalkozó öregek s többnyire özvegy asszonyok ha szegényesen bár, de mégis becsületesen élnek, az általuk összekerült ifjú párok jó voltából — hőtig; s egy-egy pupos cipőcska, egy szakajtó liszteszke, kurumplieska, vagy egy új fejrevalóra való pár krajcárócska, itt is ott is, csak csöppen, — ha nem csordul. *Varga János.*

A honvéd és lova harcban.

A gügyü földadata még akkor is az első és legfontosabb része a házassági előkészületeknek, ha a házasulandó legény ellen semmiféle rossz szél nem fú; miután „ressortjába“ tartozik a lányos ház figyelmének fölkelése a derék legény iránt; a hajlandó szívű szülőkkel való elhittetésének, hogy bizon már Julis, Örszi vagy Rózi lelkéből olyan módos kis házi asszony lehetne, hogy tul tenne az anyján; továbbá a házasulandó legénynek egéskig való fölmagasztalása, melylyel együtt jár tisztességes szándékának száféle kerülő utakon történendő elurálása s végre a legény részére azon biztató hírnek meghozatala, hogy szabad a vásár... A ki kosarat hoz, az mindjárt meg is tartja magának s ebben annyi jó van, hogy a falusi legény soha kosarat nem kap — első kezéből.

Ha a gügyü jó hírt hoz, csak akkor kezd a legény a lányos hához járni. Az pedig nem annyit tesz, hogy már most hábele Balázs derűre, borura, tán meg napközben is, ötször, hatszor ott látatlankodjék a legény az eladónál; ott aztán nagy legyeskedéssel, meg most már némi megengedettnél vélt kotnyeleskedéssel rongta a levegőt; vagy plane annyira elvetemedjék vala-

A nappali s esti látogatások közötti, különösen mulatságos kontraszt annál sajátosabb, minthogy az esti találkáról a szülőknek nem csak tudom isuk van, hanem hosszabb vagy rövidebb határidejét maguk szabják ki olyképp, hogy az apjuk mikor gondolja, hogy elégséges már a jóból; rá kiált a leányra, hogy vesse meg az ágyakat; a mire a leány rendesen betakarodik dolgára.

Kivétel ezen szabály alól csak akkor fordul elő, a midőn az apai tilalom miatt a szerencsétlen szerelmesek kénytelenek a szülői tekintetet kerülni.

Ezek a látogatások aztán eltartának egész — a leány-kérésig, mit népünk legörömeztőbb aratásra meg ádventre hagy, hogy új boron, vagy a farsangon ellakhasssák a menyegzőt.

Itt kell még megemlítenem a gügyük egy más ágát, a kik tudniillik helybeli legénynek vidéki lányt komendálnak, a kik két egymásról még nem is álmódott „cseléd“-et figyelmeztetés-sel, ajánlással összehoronnálnak. A leánynevezést ilyen esetekben többnyire vagy a helybeli, vagy valamely szomszéd falubeli bucsúra rendezik, a hol az ügyes gügyü a fiatalok megismerkedéséről s különösen, ha a leány a legénynek megtetszett, a házasulandónak a lányos háznál leendő bemu-

Kardjés eke.

A régi hindu monda szerint Dsemsid, az első telepítő őskirály, visszatérve diadalmas hadjárataiból, arany törével meghasította a földet, s ez annak termékenyítő erejétől arany kálászt szüle. Az őskirály emlékeztetere a fejedelmek minden évben megragadják egyszer az eke szarvát s egy barátját szántanak a porhanyó földbe.

A legszebb allegóriája ez az emberi fejlődéstörténet két leghatalmasabb emeltyűjének: a kardnak és az ekének.

De a történelem sokszor kicsapott természetes medréből, s míg a zsidókról tudjuk, hogy egyik kezükben karddal építék városukat: addig másutt a kard hosszú istenhazsádot mondott az ekének, s míg az előkelő néposztályok ékessége lett, addig ez rabszolgakezreke maradt hosszú-hosszu századokon keresztül.

S lassanként elérkezett az idő, a mikor e természetellenes különválás rettentő módon meg-boszulta magát. Az aranyos, drágaköves vitézek, a kik magukat külön anyagból velték gyurottaknak, mint a többiek: valóságban a földnek csak terhei lettek; s a kik lehetővé tevék nekik a tündöklést, a pompát, a föld valósággal hasznos

gyermekéi, a munkás méhek nyomorékjai voltak a heréknek.

Igy tartott ez soká, igen soká, míg aztán itt-ott a legény át kezdett csapni a tulzott ellen-tétbe. A népek söpredékeit, legalját fogták katonának s volt oly idő, hogy maga Biharmergye nem kevesebb mint 800 elitelt fegyenczet állított a sorozás alá, kiknek börtöneiben már nem talált helyet.

Nem oly rég virradt fel a korszak, a hol a természetes egyensúly kezd újra helyreállni. De végre mégis elérkezett az idő, mikor minden katona újra polgár s minden polgár katona, ha kell.

És ezzel beismertük azt is, hogy minden drágakő között legdrágább a göröngy. Az a felrugott, letiport rög ma már magasabban áll, mint a koronák aranya, s az eke és kard közötti párvialdabban az előbbeni kezd lenni a győztes. Ma még nem az, de az lesz kétségkívül.

Jelen két képünk ezt a helyzetet illusztrálja. Az egyik ott vágat társaival a nyalka huszár, kivont karddal kezében, toporzékoló paripán, kész minden perczen vért ontani, legyen az az ellenség, vagy akár a saját magáé. A hazáért, annak védelmében teszi.

A kholera Oroszországban.

(Egy angol utazó naplójából.)

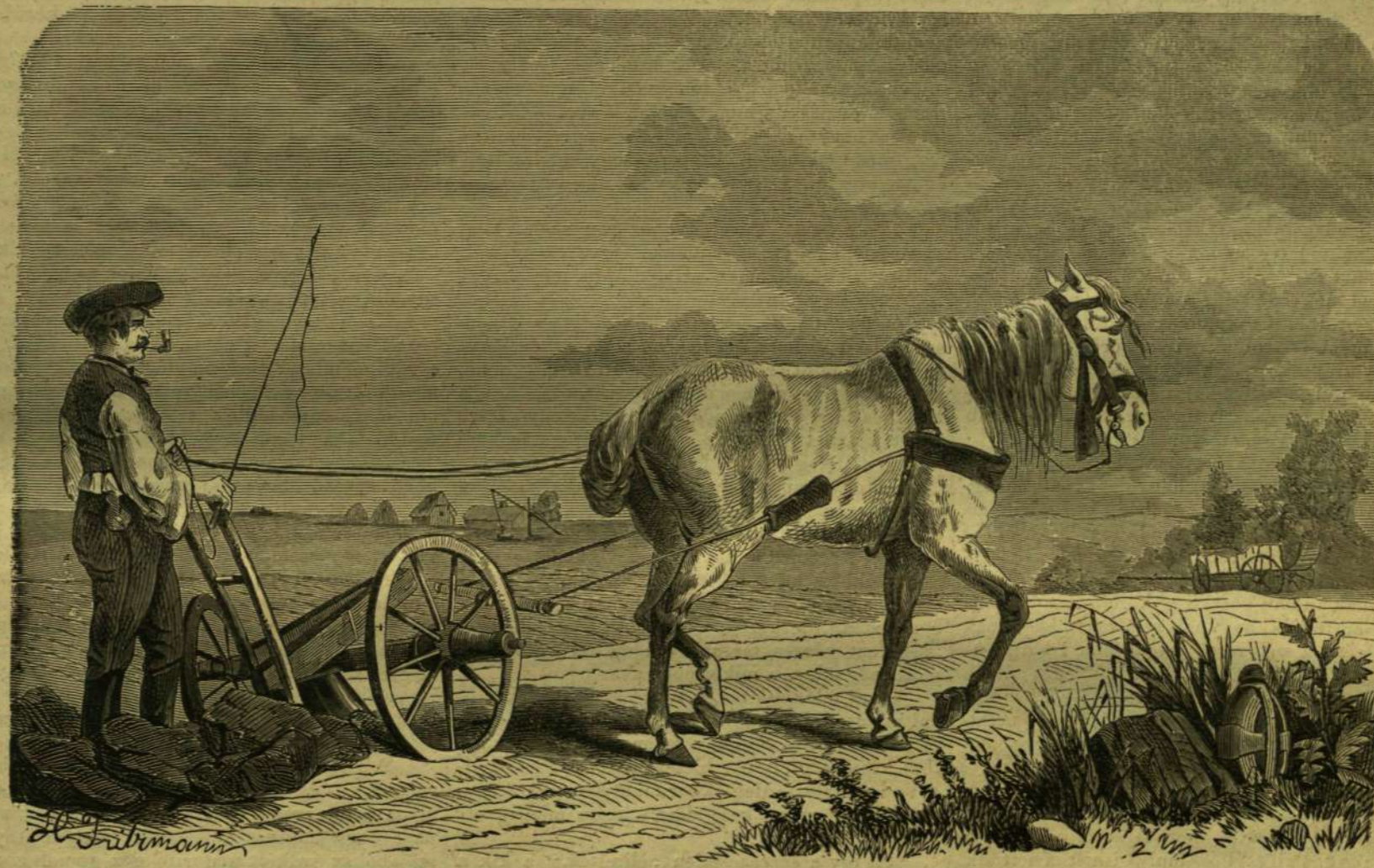
Ragyogó szép augusztusi délután van; a felhőtelen égboltozat egy oroszországi nyárközépi nap mulékony díszségének egész fényével mosolyog alá a földre; a köz-iben hullámzó zöld erdő-ség virul, melyből itt-ott szemérmesen, mint megannyi félénk gyermek, kukucsálnak elő azok az apró, fehérre meszelt fakunyhók, melyekből a kis Alexandrowsk falucska áll; két felől pedig, több mérföldnyi terjedelemben, Közép-Oroszország enyhe, délibábos, napos fenlapálya nyújtózkodik végig a láthatáron. Valóban szép, kedves táj, a milyent keresve is alig találunk; de a mellettem álló öreg ember (a falucska starostá-ja, bírája) arcán a legmélyebb szomorúság honol, mely ahogy sem tud összhangzani az ünnepies táj vidám csillogásával.

„Szomorúan megváltozott itt minden, mióta ön erre járt, barin (uram).“ — mondí az öreg, csüggetően rázza ősz fejét; — „Isten haragszik ránk s azóta pusztulunk, veszünk, mint a hó tavaszszal.“

És valóban igen szánalomra méltó változáson

gombokkal borítva és atyáskodó fensőséggel tekintve végig az előtök feltáruuló jeleneten. Távob-labb, hol a bénává rángatott szivárványos kut áll őrt a „mindennemű italokkal“ kínálkozó korcsma előtt, a falu „parlament“-je és „fashionable gavalérjai“ szokták „emberszapoló“ üléseiket a hívős nyári estékén megtartani. A falu vénei ott vitatják meg az ország dolgait, fekete kenyeret és beszótt ugorkát csemegélve; itt s ólják le a vénasszonyok ismerőseiket és szomszédait, és itt szokták elintézni, néha igen is rövid uton, egymás közt a különböző adásvevési szerződéseket; s végre itt szokták eljátszani a mindenféle koru gyermekek és nemzeti játékaikat, melyek rendszeren abból állanak, hogy a pocolyában meghengergetnek s egymás szeméit sárral tele dobálják, vagy néha, változatosság kedvéért, tisztességes verekedést rögtönöznek.

De most mindezeknek nyoma se látható. A könnyüvéru tréfálóknak m jdnem egyharmada elnémult, hidegké, morevvé lett; halomra hányták őket, mint valami esett állatokat, egy-egy sebtében ássott gödörbe oly emberek, a kik maguk is arra voltak kiszemelve, hogy néhány nap mulva utának menjenek; míg a nagy pusztításból élve maradtak kísérteties árnyakként kullogtak a si-

A honvéd és lova békében.

Azért a hazáért, melynek, szabadságra bocsátva, gondosan szántogatja azt a drága földet, a mit az ellenség ellen megvédelmezett. Hűséges bajtársa, a tomboló harci mén, most is ott van vele, s mintha tudomásával lenne a megváltozott helyzetnek, békés jámborsággal huzza azt az ekét, mely a legáldottabb kincsé a világon, mert mindenkinek, tehát a katonának is az anyaföld tápláló kebeléből kényeret az ás.

A harc tomboló vihara s a béke szelid verőfénye áll itt szemben egymással, ugyanazokkal a szereplőkkel, csak a helyzet és az eszköz az, a mi ellentétes.

A ki véret ontja a hazáért, arra azt mondjuk, hogy szerette a hazát.

A ki termékenyítő verejtékét ontja a haza földre, annál is legkevesebb, ha felteszszük róla honszeretetet.

A magyar honvéd vérével is áztatja hazáját, ha a harc zaja zug, verejtékével is áldóvá olvasztja a haza rögét, ha a béke napja ragyog: ő kétszeresen szereti a hazát: vérral és verejtékkel, karddal és ekével.

ment keresztül a kedélyes, barátságos kis falucska, mióta, egy kis rövid hónappal előbb, utolszor láttam azt aratási mulatozásainak teljes fényében, örömeiben és gondtalan vidámságában. Akkor a lég egész napon át daltól, tréfabeszédektől és vidám nevetéstől vízhangzott; míg a falucskáknak minden zege-zugát oly kedves, élénk kedélyű alakok tölték be, melyeken bárminő nagy festőművész örömeit pihentette volna szeméit. Szakállas munkás emberek zsiros vörös ingben, hosszú csizmaszárra dugott nagy zsebű nadrággal; csevegő gyermekek, barnák mint a gesztenye és bozontosok mint egy medve, apró természetön csupán szurtos, hosszú inggel; rövid szoknyájú nők, fejökön kiáltó vörös kendővel,* kövér, kerek, széles-száju arcok, melyek úgy néznek ki, mint valami lyukas rézkrajcársor; halvány diákokkák rendetlen, koromfekete hajfürtökkel, fákó, mosdatlan ábrázattal, vizsla pillantásokat vetve a barnapiros arcu meztlábos leányokra, kik botorkázva, szégyellősen suhantak el mellettük, fejükön fris forrásvízrel csordultig telt dézsákat emelve; büszkén, parádésan lépdegelő falusi rendőrök, fényes érc-

*) Az orosz paraszt nép előszeretete a kiáltó színek iránt versenyez a négyekével; még az a szavuk is, melylyel a „szép“ fogalmát kifejezik, azt jelenti, hogy „világos vörös.“

*) A gügyü, a szó nemes értelmében vett kerítőnő fogalomnak felel meg. V. J.

T Á R H A Z.

Irodalom és művészet.

De minél tovább gondolkodtak Joé sorsa fölött, annál lehetségesebbnek tűnt föl előttök menekülése, s hogy még ujra föltálandják. Kitűnő uszó és buvár s oly ügyes akrobata volt, hogy pártját kellett keresni a három királyságban. Mivel mindketten visszaemlékeztek, hogy szerencsétlenségük a tó egy szigetének közelében történt, számíthattak rá, hogy Joé, ha estéből magához jő, ki fog uszni a szigetre s ott meghuzza magát és sokkal több feltalálással bír, mintsem akár élelmét megkeresni, akár a kalózlakosság megtámadásait magáról elhárítani ne tudná.

Bármily ingadozó alappal bírtak is mind e fölfevések, (mert Joé szerencsés esésének, oly szédítő magasságból — vékony lehetőségén alapultak), elég táplálékot adtak a reménynek. Első teendő volt: jelt adni magukról, hollétükről, ha Joé még él s várja, hogy fölkeressék; jelt adni, ismételve, többfelé, minden irányban, — tekintve, hogy Joé hollétéről minden biztos számításuk hiányzott.

Kitartozván hajójuk sérelmét a megszabadulván a használhatatlanná vált külső gömbtől: most már ez lön egyedüli gondjuk.

A szél kedvező áramlatában, 200 és 500 láb közt váltakozó magasságban röpködtek a tó színe fölött visszafelé. Elég magasán, hogy Joé, bár holt rejtetik, megláthassa; s elég közel, hogy akkora tárgyat mint egy ember, ők is tisztán kivessenek még. Alattok sziget sziget után tűnt föl a tó színe. E szigetek legnagyobbikában Farram szigetét ismerték föl, hol a biddio-mahk fővárosa áll; elég népes helység. Itt közelebb ereszkedtek a földhöz s Joé nevét kiáltozva suhantak el fölötté. Sikertelen.

Lehetetlen, hogy Joé a tó szigetei valamelyikén legyen, okoskodék Sámuel, mert jelt adott volna magáról. Talán vízbe fullt; talán a vademberek kezeibe került, vagy tán egy krokodil szákmányál esett. Mind a három lehetőség elég valószínűnek látszott s egyaránt borzasztó volt.

Reggelre erős vihar támadt. Oly erősen szoritotta és lóbálta a kikötött léghajót, hogy összezúzás veszélye nélkül kikötve nem maradhatott. El kellett oldozni s a szél kedvére bocsátani. Fájdalom, a szél egészen északnak fújt, s így Joétól s feltalálhatóságának reményétől, előre láthatólag, minden perczben tovább fogja ragadni. De Sámuel elhatározta, hogy ha száz mérföldre volna is kénytelen távozni, kedvező széllel ismét visszatér a hű szolga keresésére. Az indulás azonban nagy nehézséggel járt. Kennedy, ki a horgony feloldására kiszállt a csónakból, a szél által egészen megfeszített kötelet nem bírta eloldani. Fergusson félve, nehogy míg társa a kötél feloldásával bajlódik, a szél azt elszakítsa, a léggömböt felkapja s Dick is ott maradjon, visszahívta őt a csónakba és a kötél elvágására határozta el magát, bármennyire érezte is, hogy a horgony ott hagyása is valódi istenkísértés.

A horgonytól megszabadított léghajót az erős szél sebesen ragadta észak felé. Átröpültek a Tibbú-k földén, Belad-on és Dzsérid-en, e tűskés pusztán, mely Szudán szegélyzetét képezi s ujra egy homok sivatagra értek, melyen semmi sem látszott, a karavánok által vert utak barázdáin kívül. Egy fa, egy szikla sem volt, melyen kiköt-hettek volna. A vihar szárnya felkavarta a homok-tenger sima színe. Egy karavánt láttak maguk alatt a borzasztó számmal küzdeni, meglapulni a felette elterülő vastag homokrétán, mely végre csaknem egészen betemetett embert, tevért, podgyászt. Rettenetes tekintet, mely összeszorította utasaink szívét.

Maguk sem tudták, hová mennek vagy inkább ragadtatnak — s mi lesz belőlük. Behuny szemmel bízták a véletlenre magukat.

Este felé a szél visszafordult s a már egyszer elhagyott vidék fölött ragadta vissza. De alig ismertek rá. A sima felület mintha fel lett volna forgatva. A szél halkokat, dobokat rakott az előbbi síkra. De nekik elég volt, hogy ismét felénekeljenek a legközelebbi célok: Joé feltalálása felé közeledhetnek. (Folyt. köv.)

Egyveleg.

*(Uj divatu eréklyék.) Az amerikai és angol eréklye-kereskedőknek, kik mostanában Párist meglátogatják, ugyan csak jó üzletük van. Hogy a roppant keresletnek megféléhesenek az úgy nevezett „romokkal kereskedők osztálya” jött

létre, melynek tagjai az alsóbb hivatalnokokat megvezetgetik, hogy általános érdekű tárgyakat, pl. a Commune alatt felgyújtott nevezetesebb épületekből egyes értékesebb maradványokat, s egyik-másik nevezetes ember öltözetéből apróbb darabokat stb. lopogassanak. Az üzlet igen jövedelmező, miként ezt egy ilyenféle kereskedő árjegyzékének következő kivonataiból is láthatjuk: „Törödékek III. Napoleonnak a Tuileriák palotájában állt mennyezetes ágyából, 40 frt, egy kődarab, mely Thomas és Lecomte tábornokok vérével van befecskendezve, 20 frt; egy darabka I. Napoleon posztó kalapjából 60 frt.; kődarabok a le-bourgeti új siremlékből 40-től 200 frt-ig”, stb.

*(Sárga eső.) 1870. decemberében Rosario de Cucutában (Uj-Granada, Dél-Amerika) heves esőzés után a növények levelein roppant sok sárga foltot találtak, melyek bizonyos sárga porból képződhetnek. E sárga porból mutatványt küldöttek dr. Rojansnak, az említett város orvosának, ki azt górsó segélyével megvizsgálta. Az eredmény az lett, hogy a sárga por bizonyos apró állatok képzették, melyek mocsárlakók lévén, jó nagy távolságra kerültek ide a szelek és felhők szárnyán.

*(Különös caelu expedició.) A párisi „Figaro” írja, hogy közeléből egy angol utazott Párison keresztül Bordeauxba, hol egy nagy hajót a „Moustique”-ot, szándékossá kibérelni egy saját-ságos természetű expedícióra, melynek célja nem

kik a nemzet szabadsága és függetlensége végett fogtak fegyvert, melyet, ha kivivandottak, leteszik a fegyvert, és mindenki polgári békés foglalkozása után lát. — A kis Barsmege, mely a nemzet 1823—48-ki politikai mozgalmában mindig a legelső hordozta a szabadság zászlóját, s az 1848—49-ki szabadságharcokban művelt ifjúságának egész tömegével részt venni sietett: a honvédseregben 16 őrnagyot, s ezen felül több magas rangbeli tisztet mutatott fel. A még élők egyikében felmutatjuk az acezélizmu hős Simonyi Simont, ki Bem apót, midőn 1849. febr. 4-én Szeben alól hátrálna, s Vizaknán már-már 4 Max-lovas fogóságába esnék, kettőnek lelővése s kettőnek levágása által szerencsésen megmentette. Várady János karjaiban is nagy volt az izomerő. Ő is, valamint Simonyi a meredek ereszkedőknél nem használt kerékkötőt, csak kinyult kocsiüléséből, megfogta a kereket és bizavát haladott alá a döcögős kövezeten.

*(Tanyai iskolák Észak-Amerikában.) Az Egyesült Államokban jelenleg az iskolák száma a 200,000-et, a tanítóké 500,000-et s a tanulóké 8 milliót jóval felülmúlja. Legérdekesebb ezek közül a tanyai iskolák, a melyeket a „New York Herald” egyik legközelebbi száma ismertet. A déli tartományokban különösen igen gyér a lakosság s egymástól igen távol, néha 10—15 angol mérfolyra tanyákon, telepítvényeken s majorkokban (farms) elszórvá él. Sokszor egész nagy vidékeken egy-egy részben kiirtott rengeteg erdőre talál az utas, ha ugyan jó és száraz időben talál arra tévedni, mert esőzés idején a sár miatt amaz erdők belső részei csaknem megközelíthetetlenek. Az erdő belsejében néhány tanyai lak vagy épen csak egy magános szerény kinézésű hajlék, egy sövény-fonadék ház (loghouse) áll, mely a pusztai, vagy inkább erdei tanítómester főhadai szállása, s miután a szerény kis lak nem képes befogadni elég kényelemmel a tanulókat, a tanítás künn a rengeteg szabadban, a százados fák árnyában történik, hol a fali számoló s olvasó táblák az öt tölgyes derekaira vannak kifüggesztve. A tanító itt gyakran egy korhad fatuskón vagy kidűt faderéken ül, a míg a tanulók többnyire állanak, mit ha elunnak, lekukorodnak valamely közeli nagy fa tövében és árnyában: de a tanítás úgy a hogy mégis csak halad.

*(A londoni macska-kiállítás.) A londoni macska-kiállítás a kristálypalotában csinos és kellemes látványt nyújtott a mult hetekben az angol főváros különözeneinek. Az épület központja és a márvány-medence közt hosszú sorban világos, erős és kényelmes kalitkák nyultak el, mindegyik vörös bársony vánkossal, porcellán vízmedencével ellátva, hátul pedig finom porond talajjal, hová a kiállított a közönség kíváncsisága elől elvonulhasson. A kalitkákban 285 macska foglalt helyet, melyek kényelmére s biztonságára a legbámulatosabb és a legelmebb intézkedések történtek, élemezésökről szintén bőkezűen volt gondoskodva s a 285 macska husz gallon tejet és husz font húst kapott naponként. A kiállításon számos külföldi s különösen keleti macska is volt látható a legszebb fajtákból. Volt egy sárga-fekete csikos egészen tigrishez hasonló vadmacska is Délamerikából, mely nagymérvben lekötötte a látogatók figyelmét.

*(Gyilkos virágcsokor.) A palermói színházban nemrég a következő eset nagy feltűnést okozott. Egy olasz gróf belészereget egy ottani szép énekesnőbe, ez azonban nem viszonzá érzelmét, s a szonvedélyes olasz boszterveket forralt. Egy este, mikor az énekesnő Leonorát énekelte a „Troubadour”-ban, a nagy ária után egy óriási virágokréta hullott lábai elé; örömmel felkapta a bokráját, de ugyanazon pillanatban lövés dördült el és halántéka mellett golyó suhogását érzi. Az énekesnő elájult, és a színházban általános izgatottság támadt. Midőn a bokráját közelebről megvizsgálták, egy revolver találtak benne, mely nyílásával fölfelé úgy belé volt illesztve, hogy a bokráta nyelének megérintésére el kellett sülnie. Ha az énekesnő csak egy kissé előre hajlik, okvetlenül a legáljasabb boszu áldozatává lesz. A gróf el-tűnt, a közönség pedig még jobban isteniti a művésznőt mint ezelőtt.

*(Newton foga.) Midőn Newton 1660-ban tanuló volt, alig bírta életét a legszegényesebben tengetni; 210 évvel később Shrewsbury lord e tudós egy fogát 16,595 frankért vette meg.

Öt hét léghajón: Joé lecsúsz

más lenne, mint az, hogy nejeinek holttestét a Csendes-tenger fenekéről kiemelje. A nő Ausztráliából hazavivő utjokban a tengeren halt meg s lábaihoz nehezt ágyugolyót kötve, ősi szokás szerint a vízbe dobta. Az angol megjegyzésben magának azt a helyet, hol nejeit tengerész-módon eltemették, most vissza szándékozik térni oda, hogy számtalan sok apró horgony segélyével neje maradványait birtokba vehesse.

*(A milliionokos országból.) A londoni „Spectator” jegyzéket közöl az utolsó tíz évben Angliában elhalt milliionosokról, — a kik kevesebbet hagytak hátra 400,000 font sterlingnél (4 millió forintnál), azok számba sem vétettek. E jegyzék szerint az említett idő alatt 76 egyén halt meg, kik közül 19 hagyatékra négy milliionnál többre, 20-é öt milliionnál többre, a többieké felebb 30 millióra rugott. Brassej ismert vasuti építési vállalkozó, ki 60 milliót hagyott hátra, hiányzik a jegyzékből.

*(Egy elhunyt honvédéről.) Várady Jánosról, a nem rég Léván elhunyt honvéd-alezredesről, a „Föv. Lapok” egy vidéki levelezője azt írja, hogy midőn Chrulew orosz lovas-erzedes, a Komáromból a Tisza felé vonuló Görgey seregbeli honvédtiszteket azon orosz hadseregbe, rangjuk fentartásával átlépti csalogatta, e csélfogásra a honvédtisztkar nevében Várady János őrnagy 1849. júl. 23-án Miskolcra az el válaszolta: hogy „ők nem zsoldosok, kik pénzért, rangért, hanem honvédek,

*(Közoktatásunk reformja) cím alatt Salomon Ferencz nagyobbszerű tanulmányt jelent meg, mely részletesen foglalkozik közoktatásunk ügyének bírálatával és reformjával. A munka terjedelmes bevezetésből stizenkilenc fejezetből áll. A bevezetésben szerző álláspontját ismerteti és indokolja. Salomon azt hiszi, hogy nevelésünk ügyének három főága közül mindenikre ráfér ugyan a javítás, de a középiskola a mely valamennyi águnk törzset, összes közoktatásunk sulypontját képezi. Ha a középiskolát reformáljuk, reformálva lesznek az elemi iskolák és fötanodák is, mert az elemi iskola jó tanítókat, a főiskola pedig jó tanulókat fog kapni. A munka legeslegnagyobb része a középiskolák ügyével foglalkozik. Szerző kimutatja, hogy középiskoláinkban a tanítás módja helytelen, s a nézetét behatóan és részletesen indokolja. Végig megy az összes tantárgyakon, melyeket gymnáziumainkban tanítanak s különösen azon módot bírálja, mely szerint a tanítás történik. Kimutatja, hogy a történelemből mit tanítanak, s hogy viszonyaink szerint mi egészen mást kellene tanítani, s hogyan kellene azt tanítani. Azután áttér a mai nyelvtanítás gyökeres hibájának kimutatására s kifejti, hogyan kellene az idegen nyelvek oktatásának történni, s a historiai és nyelvtanítást helyesen egyesíteni; szót továbbá a földrajz, a természetrajz, matematika stb. tanításáról s az egész algymnázium berendezéséről, melynek számára részletes lecztervet is készített. Ezek után áttér a felgymnáziumra s annak minden egyes osztályával kimerítően foglalkozik. A mostani középiskolai rendszerből a szerző által ajánlottá való átmenetnek külön fejezet van szentelve. Középtanodáink közigazgatási rendszere szintén terjedelmes módon tárgyalatik. Az utolsó két fejezet az elemi és egyetemi oktatással foglalkozik. Ez a nagyérdemű munka tartalma. A mű nagy tanulmány és önálló gondolkodás eredménye s közoktatásunk virulásának minden barátja részéről kiváló figyelmet érdemel. Legrády testvérek kiadásában jelent meg, s ára 3 frt.

*(Vámbéry Armin legújabb munkájáról.) „Bokhara története”-ről, melyből minap lapunk is közölt egy részletet, a londoni „Saturday Review” igen elismerőleg nyilatkozott. A jeles angol kritikai lap így szól: „Lehetetlen, hogy szűkebb keretben eléggé méltányolhassuk Vámbéry Armin ur „Bokhara története” című művét, oly művet, mely tizenkét török és perzsa író buvárlatán alapul, s ezek között öt író most egyáltalában először szolgál kuforrásul. A szerző kiterjedt topografiai ismeretel, alapos otthonossága az itt leírt népek nyelveiben és szokásaiban oly fontosságra emelik művét, milyennel alig dicsekedhetik más tisztán európai orientalista.” — Vámbéry ez új műve nemcsak magyar kiadásban is megjelenik.

*(Jelky András bajai fia kalandjai ösöfűl világrészen) cím alatt Hevesi Lajos nemrég megjelent érdekes népkönyvének tartalmáról részletes ismertetőt adunk lapunk közelebbi számaiban. A mutatvány elég ajánlat ugyan e műnek s meg vagyunk róla győződve, hogy kevesen lesznek olvasóink között, a kik a közlötök után kedvet ne kaptak volna az egész könyv megszerzésére: mindazáltal magáról a műről meg kell még néhány soral emlékeznünk. A buzgó szerző számos régi munkából gyűjtötte össze az adatokat, melyeket 366 terjedő könyve megírásánál felhasznál; s anyagi gonddal és oly élénk, érdekes előadással dolgozta azt ki, hogy mindenki, de a bokráját, de ugyanazon pillanatban lövés dördült el és halántéka mellett golyó suhogását érzi. Az énekesnő elájult, és a színházban általános izgatottság támadt. Midőn a bokráját közelebről megvizsgálták, egy revolver találtak benne, mely nyílásával fölfelé úgy belé volt illesztve, hogy a bokráta nyelének megérintésére el kellett sülnie. Ha az énekesnő csak egy kissé előre hajlik, okvetlenül a legáljasabb boszu áldozatává lesz. A gróf el-tűnt, a közönség pedig még jobban isteniti a művésznőt mint ezelőtt.

*(A magyar tud. akadémia) nov. 25-én Csenyery Antal elnökelte alatt összes ülést tartott, mely teljesen a folyó ügyeknek volt szánva. Arany János föttikár bemutatja először is Selmezbánya városának a kultuszminiszterium által az akadémiahoz véleményezés végett átküldött kérelmét, melyben leváltára rendezésére a város országos segélyt kér. E város leváltára igen becses, mert a XVI. század óta minden levél megőriztetett, azonban a kincs rendezetlenül hever és a tudományra nézve holtak tekinthető mindaddig, míg e leváltár rendezve nincs. Ez ügy áttétetett a történelmi bizottsághoz. — Szabó József osztálytitkár előterjeszté a harmadik osztály jelentését a Venus bolygó megfigyelése végett kiküldeni szándékolt osztrák-magyar expedíció tárgyában. A Venus bolygó e nevezetes átmenet, mely rendkívüli fontossággal bír földünk-k-a naptól való távolsága meghatározása tekintetében, 1874. decemberben és 1882-ben fog bekövetkezni. Már a mult században, 1761. és 1769-ben nagy figyelemmel kísérte a tudós világ e nevezetes csillagászati eseményt. Most egész Európa nagyobb készülékekkel akarja megmagadni a ritka alkalmat. Oroszország Szibériában huszonhat észlelődet szerel fel; a német császárság 228,000 frtot engedélyezett e célra; Anglia és Amerika még többet áldoznak. A bécsi császári akadémia szintén cél szerűnek találja, hogy az osztrák-magyar monarchia is küldjön ki két expedíciót. A bécsi közoktatási miniszterium felszólítást intézett a magyar kir. kormányhoz, ez pedig legelőször is az akadémia véleményét kéri ki. A két expedíció összes költségei 114,000 frtba kerülnek. Két észlelő állomás szerelgetnek föl, egyik a Sandwich szigetekben, másik Uj-Zealandtól délre valamely ottani szigeten. A harmadik osztály ajánlotta a részvételt, mert e tünemény feletle ritka, ugy hogy az ismét csak a 2004-ik és 2012-ik évben lesz észlelhető, de különben is nagy az előny, mely a magyar tudományra hárul, ha

ily expedícióban magyar szakferfiak is közreműködnek. Az összes ülés e véleményt magáévá teszi, és a miniszteriumhoz föl fogja terjeszteni. Az ülés további folyamából fölemlítjük, hogy Szász Károly levél útján kéznek nyilatkozott — az akadémia által hozzá intézett fölhívás következtében — Bessenyei ünnepélyére odát írni, csak a személyes felolvasást nem ígérheti meg bizonyosan. Végül a titkár bejelenté, hogy Bene Károly 54 kötet könyvet ajándékozott az akadémia könyvtárának.

*(A Kisfaludy-társaság) nov. 27-én tartott havi ülésére oly nagy számú közönség jelent, minő csak ritkán szokott összegyűlni a Kisfaludy-teremben. Először Vadnay Károly olvasta föl Vajda János „A b-i házban” című szépfoglató költeményét, mely sok erővel, szenvedélyvel van írva. — Aztán Gregus Ágost mutatott be Szeberényi Lajos újabb fordításából: „A közigazgatási kézirata”-ból öt darabot: az „Ulrik és Boleszláv” című epikai töredéket, egy élénk harcajátéki leírást, s kisebb lyrai verseket. Tóth Kálmán is két költeményt olvasott föl; az egyik Komocsy Józseftől, „Ósi gondolatok” című hosszabb lyrai ének; másik pedig saját műve: „A szerelem”, költői paraphrasisa annak, hogy a szerelem „a vér részesege.” E két költeményre egy sok gonddal írt műbölcselmi értekezés következett: „A művészetek osztályozása.” Gregus Ágostól.

*(A kolozsvári színház) már két évre megadatni szokott tizenöt ezer forintnyi segélyösszeget a művészi czélokra szánt udvartartási javadalomból a király jelen évre is engedélyezte.

*(Földrajzi kis atlasz) nép-, ipar- és vasárnapi iskolák használatára jelent meg az Egenberger-féle (Hoffmann és Molnár) könyvkereskedésben. Kilenc színezett térkép van benne: két földgömb, Európa, Ázsia, Afrika, Ausztrália, Magyarország és az osztrák-magyar birodalom, Németország. A csinosan kiállított boríték lapszegélyzetén pedig országok címerei. Ára 80 kr.

*(Uj vidéki lap.) Keoskeméten „Keoskemét vidéki közlöny” című vegyes tartalmu hetilap fog megindulni a jövő év elején, Pásztor Ferencz felelős szerkesztése mellett. A lap a politika teljes kizárásával egyedül Keoskemét s a vidéken fekvő nagyobb városok földművelési, ipar s kereskedelmi érdekei előmozdítását tűzte ki céljául. Előfizetési ára egész évre 4 frt.

Közintézetek, egyletek.

*(A magyar tud. akadémia) nov. 25-én Csenyery Antal elnökelte alatt összes ülést tartott, mely teljesen a folyó ügyeknek volt szánva. Arany János föttikár bemutatja először is Selmezbánya városának a kultuszminiszterium által az akadémiahoz véleményezés végett átküldött kérelmét, melyben leváltára rendezésére a város országos segélyt kér. E város leváltára igen becses, mert a XVI. század óta minden levél megőriztetett, azonban a kincs rendezetlenül hever és a tudományra nézve holtak tekinthető mindaddig, míg e leváltár rendezve nincs. Ez ügy áttétetett a történelmi bizottsághoz. — Szabó József osztálytitkár előterjeszté a harmadik osztály jelentését a Venus bolygó megfigyelése végett kiküldeni szándékolt osztrák-magyar expedíció tárgyában. A Venus bolygó e nevezetes átmenet, mely rendkívüli fontossággal bír földünk-k-a naptól való távolsága meghatározása tekintetében, 1874. decemberben és 1882-ben fog bekövetkezni. Már a mult században, 1761. és 1769-ben nagy figyelemmel kísérte a tudós világ e nevezetes csillagászati eseményt. Most egész Európa nagyobb készülékekkel akarja megmagadni a ritka alkalmat. Oroszország Szibériában huszonhat észlelődet szerel fel; a német császárság 228,000 frtot engedélyezett e célra; Anglia és Amerika még többet áldoznak. A bécsi császári akadémia szintén cél szerűnek találja, hogy az osztrák-magyar monarchia is küldjön ki két expedíciót. A bécsi közoktatási miniszterium felszólítást intézett a magyar kir. kormányhoz, ez pedig legelőször is az akadémia véleményét kéri ki. A két expedíció összes költségei 114,000 frtba kerülnek. Két észlelő állomás szerelgetnek föl, egyik a Sandwich szigetekben, másik Uj-Zealandtól délre valamely ottani szigeten. A harmadik osztály ajánlotta a részvételt, mert e tünemény feletle ritka, ugy hogy az ismét csak a 2004-ik és 2012-ik évben lesz észlelhető, de különben is nagy az előny, mely a magyar tudományra hárul, ha

ily expedícióban magyar szakferfiak is közreműködnek. Az összes ülés e véleményt magáévá teszi, és a miniszteriumhoz föl fogja terjeszteni. Az ülés további folyamából fölemlítjük, hogy Szász Károly levél útján kéznek nyilatkozott — az akadémia által hozzá intézett fölhívás következtében — Bessenyei ünnepélyére odát írni, csak a személyes felolvasást nem ígérheti meg bizonyosan. Végül a titkár bejelenté, hogy Bene Károly 54 kötet könyvet ajándékozott az akadémia könyvtárának.

Egyház és iskola.

*(Debreczenben) decz. 15-én emlékünnepelet rendeznek Horhi Juhász (Melius) Péter, „a magyar Kalvin”, halála háromszázados évfordulójának megünnelésére.

*(Jótékonyosság.) Csurog, a vitta titeli és csajkás kerület egyik nagyobb, a Tisza jobb partján fekvő s közel 6000 lakossal bíró községében Haynald Lajos kalocsai érsek templomépítésére, a belső fölszerelésen kívül 14,000 forintot ajánlott föl, s paplakul a polgárosság következtében fölsőlegessé vált tisztai lakok egyikét 2400 frt becáron megvette; valamint az iskola segélyezésére is tetemes összeget áldozott; s Józseffelval, mely szintén még imént végvidéki község volt s most szép jövővel kecsegtető tiszamelleki városka, az iskolát hasonlóképp bőkezűleg segélyezi.

*(Gr. Mikó Imre) a felsőlújvári szegény özvegyeknek 100 frtot, az ottani iskola-építésére 100 frtot, s az ottani falusi lakóknak állatorvostani czélokra 120 frtot adományozott.

Mi újság?

*(Miniszterválasz.) Gr. Lónyay nov. 28-án reggel váratlanul visszaszöjt Bécseből, s még az nap nagy minisztertanács tartott; általános a vélemény, hogy ez alkalommal a kormány tagjainak többsége lemondási szándékát kijelentette. A miniszterválaszról természetesen a legkülönbözőbb hírek keringenek. Egyik hír szerint: az egész miniszterium lemond, másik szerint: csak maga Lónyay gróf; a harmadik szerint pedig: Lónyay gróf megmarad, hanem egy pár tárca más kézbe kerül. Bizonyost természetesen még senki sem tud. A király — mint mondják — vasárnap jő be Gödöllőre Budára, s akkor fog eldőlni a miniszterválasz ügye.

*(A képviselet) nov. 25-ki ülésében szerencsésen elintézték a minap fölmerült botrány ügyét, másnap megkezdte a fővárosi törvényjavaslat tárgyalását; Bud-pest egyesítésére nézve nincs véleménykülönbség a pártok között, hanem a részletes tárgyalás, kivált a virilis szavazatok ügye hosszabb vitára adott alkalmat, s ez vette igénybe majdnem teljesen a nov. 27—30-iki üléseket.

*(A királyi udvar) hír szerint, ha a járvány megszűnik, az egész tét föllytan Budán fog időzni. A királyné még Gödöllőn van, s gyakran részt vesz a több fő ur által rendezett róka-vadászatokban. Nagy kedvét lel a sport e igralmas fajtájában, s hogy mily lélekjelenléttel bír, arról a „P. L.” egy példát mond el. Sebes nyargalás közben a

királynét is egy mocsárba vitte lova és süppedni kezdett. Mihelyt 6 Felsőre észrevette ezt, nehogy még jobban süppedjen, leugrott a paripáról s a zablát erősen megragadva, kivezeté a szilárd talajra. A közellevő vadászurak rögtön siettek segélyre, de már későn volt: maga segített magán.

** (Egri Győr sirméltőre) háromezer forintnál több gyűlt össze. E kegyetes ügy élén Szerdahelyi Kálmán állott, kinek — fájdalom — ma már szinte sirméltőre adakoznak. Ő, mint elhunyt pályatársának egyik legnagyobb tisztelője, igen buzgón és sikeresen működött ez ügyben, s a szép eredmény egy része kétségkívül az ő buzgalmanak köszönhető. Mielőtt október elején Pestről eltávozott volna, ezt az ügyet is teljes rendezettségben, a számadás elkészítésével adta át pályatársának.

** (Sir John Bowring), a derék ősz angol-magyar barát, a Kisfaludy-társaság kültagja, ki Angliában első ismertette irodalmunkat és Petőfit is fordította, életének 81-dik évében nov. 22-kén Claremontban meghalt.

** (Liptay Pál hazánkja), a derék ifjú iparos, kinek neve a külföldi utazásairól hírlapokba irt közleményeiről is ismeretes, New-Yorkból hét napi tengeri utazás után Londonba érkezett. Most hazafog jönni, hogy aztán tavaszal elfoglalhassa azon állomást, melyet a bécsi világiállásnál nyert.

** (A Budapesten lakó angolok és amerikaiak) társaságot alakítottak, mely nov. 23-án tartá közgyűlést. A gyűlést lakoma követte, melyen Monson angol konzul toasztjában igen melegen emlékezett meg azon vendégszeretetről, melyben Magyarországon az amerikaiak és angolok találkoznak, s reményét fejezte ki, hogy az angolok és magyarok közti rokonszenv a sűrűbb érintkezések által mindinkább szilárdulni fog.

** (Erdélyi olasz alkonzul) felállítását hátrázta el az olasz kormány. E konzulátus szükségére már rég idő óta érezhető volt, minthogy körülbelül 20,000 olasz munkás dolgozik az erdélyi vasutaknál.

** (A pesti népszínház tervét), melyet Fellner bécsi építész készített, a szünigyi bizottság, melynek tanácskozásában Ybl, Steindl és Unger pesti építészek is részt vettek, elfogadta és ajánlani fogja. Csak a kijáró léposokot kívánja még kettővel szaporítani, vesztély eshetőségére gondolván. A színház tervezete kielégítő benne, a mellékhatóságok (társalgó osztrokok stb.) szintén. A tűzvesztélyeb műhelyek a színházi épülettől tűzi fallal vannak elválasztva, úgy hogy e helyiségek tűz esetén léghetnek a nélkül, hogy maga a színház elpusztulna. Az épület külseje izlées. A nézőtér (a páholyok kivételével) 1360 ülő- s 1160 álló-hely van, s ha mind ülőhely lesz is, befér 2200 néző. A páholyok oldalfalak nélküliek. A költségvetés félmillió, de százezer forinttal többre lehet tenni. A boltokból remélhető jövedelem hét-ezer forint.

** (Miklós Istvánéi színházában) sok eredeti újdonság kerül színre. Mult héten adták elő a Szigligeti 100 aranyos népszínművére irt, az „Amerika” a másik! című 3 felvonásos paródiát, melyet Csipegeti (egyik fiatal írónk álneve) elég szorocsa-éval állított össze, s melyet a közönség két ízben tetszéssel fogadott. Most a „Kholera-csőpek” című eredeti bohózatra készülnek, aztán következik „János vitéz”, mely Petőfi hason című költői elbeszélése után van színre alkalmazva, továbbá Varga János „A bíró fia” című népszínműve, mely a szegedi pályázaton jutalmat nyert.

** (Új könyvkereskedés.) Zilay Sámuel a váci-utczában a 9-ik szám alatt könyvkereskedést nyitott, mely — mint köriratában mondja — nemzeti irodalmunk kiváló ápolása mellett felkarolanda a világirodalom minden ágát.

** (Erdélyi jelesebb fényképészek) szintén készítnek képeket a bécsi világtárlatra. Koller nyolcz

szinesett nagy lapon a legszebb pontokat állítja össze s közelebb Toroczkót és környékét vette föl. Ugyancsak Kollert magyarországi urak azzal bízták meg, hogy erdélyi népmeséi képekből hat albumot állítson ki fényesen s e példányokat hat európai uralkodónak fogják elküldeni. Veress Ferenc pedig erdélyi tájképekből nagy albumot állít össze.

** (Légszuszuligítás Kecskeméten.) Kecskemét város nov. 7-én tartott rendkívüli közgyűlése helybenhagyta a bizottság által Egells Károlyval kötött szerződést, mely szerint 650,000 lánggal 350 lámpára, óránként 1 1/2, krajozárért tartozik világítani, és a légszuszuligítást 2 év alatt teljesen berendezi.

** (A kholera) Budán már elvesztette a járvány jellegét, s Pesten is apad. Budán nov. 26-án 5, nov. 27-én 3 újabb eset merült föl, Pesten e két nap 10—16.

** (Furcsa temetés.) Lengyelötóban a napokban egy polgárt temettek, ki hosszas betegsége alatt többször legidősb fiának szívére kötötte, hogy ha ő meghal, ne merészeljék más módon a temetőbe kivinni, mint saját szekerén, melybe azon ökrök legyenek befogva, melyeket ő oly keservesen tudott magának szerezni: az ökrök szarvain fekete fátol legyen kötve, és a koporsó mellett unokája üljön. A fiu nem merete tehát atyja utolsó akaratát másítani, és szóról-szóra úgy is lón a temetés teljesítve, a mint az kívánta.

** (Nagy pör.) A pestvidéki törvényszék előtt közelebb érdekes pört tárgyalt, melyben az ország számos nagy családja, ugymint a Vay, Waldeck, Bethlen, Schmettow grófok, Schilling, Duka bárók, Majthényi, Zeyk, Cabdebo, Jakabfy, Karácsonyi, Dániel és még más családok részint fi-, részint leányágon vannak érdekelve. Ezek tudnillik Kis Ernő örökösei ellen 13,000 db arany és ennek kamatai iránt igénypört támasztottak, melynek eredete 1819-re viendő vissza, s maga a kamat már többet tenne 100,000 frtnál. A tárgyaláson több mint 30 érdekelt fél volt jelen képviselővel. A törvényszék a felpereseket követeléseikkel elutasította.

† (Halálhíradások.) Bozóky János, a nagykölői realiskola igazgatója, tudományosan képezett tanfőru, kit nem régiben Pestre tettek át, mielőtt idejött volna Nagy-Kállóban a himlő áldozata lett. — Szumrák Pál, Szumrák Frigyes az első magy. gázgyári részvénytársulat elnöke, s Szumrák Pál, Pestváros volt főmérnökének atyja, köztisztviselőben álló pesti polgár, meghalt. — Nyéki Rauch Sándor báró, b. Rauch Levin testvére, m. hó 18-án hunyt el Bécsben, 59 éves korában.

— x — „Az Anker” 1872-ik év október havi üzletkimutatása. — E hóban a társulatnál benyújtott összesen 644 bevallás 1,084,616 frt biztosítással, és pedig: 402 bevallás 764,847 frttal halálesetre, és 242 bevallás 319,769 frttal életre. Kiálltva lón 448 kötvény 769,028 frttal halálesetre, és 323 kötvény 368,698 frttal életre; összesen tehát 771 kötvény 1,137,726 frttal. — A havi bevétel volt 87,982 frt haláleseti díj, és 115,794 frt betételekben, összesen: 203,777 frt. — Ez évben benyújtott 7243 bevallás 11,912,734 frttal, és kiálltattott 6756 kötvény: 10,852,837 frttal; ugyanezen időben betéteket 2,306,489 frt; — halálesetekért pedig kifizetett: 359,882 frt. — A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 4,439,947 frt, és az 1872-ik tülélesi társulás (Associatio) eredménye 605,146 frt volt, mely összeg 732 tag közt aránylagosan felosztott.

— x — E lapok mai számának hirdetési rovata szerint az „Osztrák-magyar leszámitoló és hitelbank”, valamint a „Börzen és Wechslerbank” több bankkal és egy tekintélyes konsortiummal egyesülve a „Haza” életbiztosító és hitelbanknak újabb kibocsátandó 18,000 frt részvényét, részvénytökeként átvenni, a közönségnek e tekintetben részletes szemontjából ezen tőkének egy részét f. év december 9-én nyilvános aláírásra bocsátja. „A Hazának” eddigi eredménye és az új üzlet okosriki felvétele valószínűvé teszi, hogy ezen aláírás tetemesen tul fog jegyztetni, annyival is inkább, miután már most is tömegesen érkeznek aláírások a bírodalom különböző részéből. A részvények annál több biztosítót nyújtanak, minthogy az intézet ügyeit Pesten és Bécsben is külön igazgatóság vezeti.

Nemzeti színház.

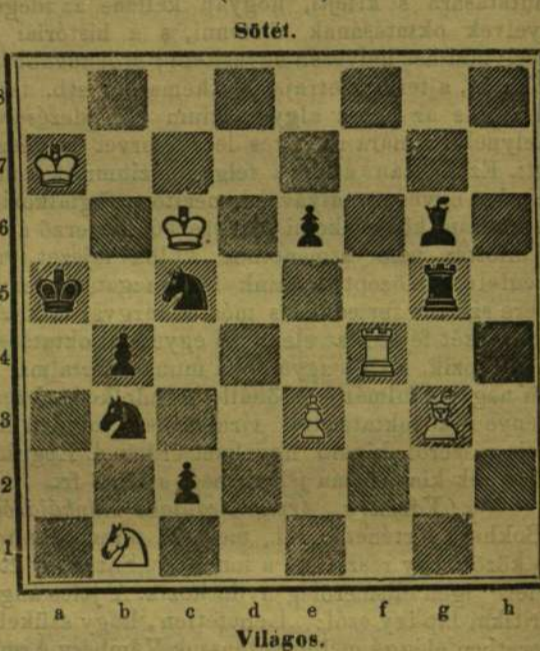
Péntek, nov. 22. „Brankovits György”. Eredeti szomornjáték 5 felv. Irta Obernyik K. Szombat, nov. 23. „Hunyadi László”. Eredeti opera 4 felv. Zenéjét szerz. Erkel F. Vasárnap, nov. 24. „Tündérlak Magyarországon”. Vigjáték 2 felv. Ujjonnan kidolgozta N. Hétfő, nov. 25. „A métrai vadász”. Eredeti vigj. 3 felv. Irta Fáy András. Kedd, nov. 26. „Romeo és Julia”. Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Gounod K. Szerda, nov. 27. „A fény árnyai”. Dráma 5 felv. Irta Szigligeti. Csütörtök, nov. 28. „Az ádárkos bál”. Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Verdi. (Odry Lehel második föléptével.)

Szerkesztői mondanivaló.

— H. S. Önképző körök alapszabályait könyváruai uton nem lehet megszerezni; legcélszerűbb lesz valamelyik ily társulathoz fordulni, az illetők kétségkívül szívesen átadják egy alakuló rokonzelú társulat számára. — Hajnik. G. I. A kívánatnak igyekeznünk rövid időn eleget tenni; reméljük, még nem késő. A genre-képet legközelebb közölni fogjuk. — Kassa. L. A cikket szívesen közöljük, de az időre nézve szabad rendelkezést kell kívánnunk. Ellenkező esetben kénytelenek leszünk azt visszaküldeni. — H. G. Turkoly Sámuel asztrakáni levele már megjelent lapunkban. Akad abban a gyűjteményben, tán egyéb érdekes közlemény is.

SAKKJÁTÉK.

679-ik sz. f. — Szerényi Bélától (Pesten).

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

A 674-ik számú feladvány megfejtése.

(Pap Dezstől Miskolczon.)

- VII. Söt. 1. Hf6-d5 Kf5-e4:(a) 2. Hd5-e3 Ke4-f4:(b) 3. Bg3-g4 matt. 1. a. 1. e5-f4: 2. Hd5-e7 2. Kf5-e4: 3. Bg6-e6 matt. b. 2. 2. e5-f4: 3. Bg6-e6 matt.

Helyesen fejtettek meg: Veszprémben: Fulöp József. — Miskolczon: Czentehe József. — Gelsen: Glesinger Zeigmond. — Jászkiadren: Galambos István. — Kecskeméten: Galambos László. — N-Szalontán: Kovács Albert. — A pesti sakk-kör. Rövid értesítések. Debreczen: Z. J. A küldeményt megkaptuk s alkalmilag közölni fogjuk

Lapunk mai számához Aigner Lajos pesti könyvkereskedő kiadványai árjegyzéke van csatolva.

TARTALOM.

Vukovics Sebő (arczkép). — Czifra Ferkő. — A házi élet és gazdálkodás Franciaországban. — Magyar házassági szokások. — Kard és eke (két képpel). — A kholera Oroszországban. — Ot holt léghajón (folyt. képpel). — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Köszöntések, egyletek. — Egyház és iskola. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-stoza 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Aláírási felhívás

Haza életbiztosító és hitelbank

10,000 darab részvényre.

A „Haza” életbiztosító bank működését 1867. év végével kezdte meg, s már az első évben oly fényes eredményt mutatott, hogy a bank a hasonnemű intézetek sorában csakhamar az első közt foglalt helyet. A következő évek rendkívüli eredmények által tökéletesen igazolták az ezen új intézethez kötött reményeket, ugyannyira, hogy a lefolyt négy első üzleti évben a bank a biztosított feleinek kifizetett nyeresémen kívül részvényeseinek 11 1/2% átlagos osztalékot adott, és ma már közel 20 millió frt érvényben álló biztosításai után csak biztosítási díjakban:

Egy millió forint

körüli évi bevétel van. Különböző tartalékaiban a mult évi mérleg szerint:

1.247,506 forint 43 krajezárnyi

tőkéje van föltéve.

A banknak ügynöki hálózata, mely 1418 egyénből áll, ma már Ausztrián és Magyarországon kívül Szerbiába is kiterjed, s legközelebb Német- és Olaszországot, valamint Oroszországot is magában foglalandja. Ezen fényes eredmények arra ösztönözték a „Hazát”, hogy hatáskörét nagyobbítva, a banküzletet is működési körébe vonja. Ezen czélból a „Haza” eddig 150 fttal befizetett 2000 db. részvényitökéjét 13,000 db. 200 fttal teljesen befizetett új részvényvel s a régi 2000 darabra leendő 50 fttal befizetés által

3.000,000 forintra

emelni határozta. Ezen 13,000 db. új részvényből 2000 db. az eddigi részvényesek számára fenntartatik, a többiből pedig 10,000 db. aláírásra kerül.

A közgyűlésileg határozott s a m. kormány által helybenhagyott alapszabályok szerint ezental a bank hatáskörébe tartoznak:

- a) az életbiztosítási üzletnek minden nevei; b) kamatozó pénzbetételek átvétele; c) letétemények átvétele; d) hitelegyletek alakítása s a hitel élvezők váltóinak leszámitolása; e) oly váltóknak leszámitolása, melyek legalább három aláírással ellátva, ezen váltók akár Pesten, Budán, vagy más kereskedelmi helyeken is lehetnek fizetendők. Azonban csak két aláírással ellátott váltók is leszámitolhatók, ha az aláírók hitelképessége teljes biztosítást nyújt; f) váltóknak visszeszámitolása, ha azok a bank tulajdonába áttentek; g) pénzbehajtási üzlet; h) előlegzési üzlet előlegeknek nyújtása által tözsdeileg jegyzett értékdarabokra egyszerre vagy részletekben visszafizetés mellett, valamint értékdaraboknak bizományképeni adásvevése, vagy pedig folyó számla mellett folyó számlára értékpapiroknak biztosítékképp letétele ellenében; i) kölcsönadás jelzalogra. 1409 (1)

Elnökség:

Elnök: Gróf Forgách Antal, k. belső titkos tanácsos, több lovagrend vitéze, magyar országos képviselő stb. Gróf Nádasdy Lipót, k. belső titkos tanácsos, Komárommegye örökös főispánja. Alelnök: Gróf Szapáry Gyula, országos képviselő Pesten. Koromlay lovag Schey Károly Bécsben.

A választmány tagjai:

- Bottlik Lajos vasuti igazgató. Muráty Szilárd nagybirtokos. Ertl Károly köz- és váltó-üggyvéd. Dr. Mandl Pál hites ügyvéd. Báró Földváry Lajos nagybirtokos. Báró Orszay Bódog. Holtscher Fülöp nagykereskedő. Siráky Ede nagykereskedő. Kramer Jakab kereskedő. Gróf Szechenyi Ödön nagybirtokos. Mandl Ignác J. nagykereskedő. Takátsy Miklós házbirtokos.

Az igazgatóság:

- PESTEN: Grabowszky György nagykereskedő. Koppél L. M. nagykereskedő. Szumrák Frigyes nagykereskedő. Nádosy György nagykereskedő. BÉCSBEN: Kolischer József nagykereskedő. D'Israeli Mosco a D'Israeli és Benvenisti bankház főnöke Bécsben. Gr. Hardegg Domokos nagybirtokos. Vezérigazgató: Kiss Zsigmond.

Aláírási feltételek:

1. §. A részvények kibocsátása ft. év december 9-én alanti helyeken történik; hol előleges aláírásokat elfogad:

- Bécsben: az osztrák börze- és váltóbank. Kassa: a kassai népbank. „Haza” váltóháza. Miskolczon: a „Haza” főügynöksége, a borsod-miskolci kereskedelmi és hitelbank. Pesten: a „Haza” életbiztosító és hitelbank. Nyiregyháza: a nyiregyházi kereskedelmi és iparbank. Győrött: az osztr. magyar leszámitoló és hitelbank. Nagyvaradon: a nagyváradi kereskedelmi és iparbank. Marosvásárhelyt: a „Haza” vezérügynöksége. Beszterezbányán: a beszterezbányai bankgyelet. Aradon: a „Haza” főügynöksége. Sopronban: a soproni leszámitoló bank. Brünben: Morva letéti és váltóbank. Pápán: a kereskedelmi bank. Velenczében: Errera et Vivante. Kőszegen: a nyugot-magyarországi jelzalogbank. Ungvaron: a kereskedelmi és iparbank. Szombathelyen: a leszámitoló bank. Pozsonyban: a nyugoti magy. leszámitoló és hitelbank. Kis-Czellen: a takarékpénztár. Szárovaron: a takarékpénztár. Debreczenben: a „Haza” vezérügynöksége. Brágradon: a szerb bank. Kassa: a „Haza” főügynöksége. Szegeden: a „Haza” képviselősege. N-Kanizsan: a soproni leszámitoló bank főnöke. Eskujuvaron: a takaré- és hitelintézetnél

részvényenként 215 forintjával s a folyó kamatok megtérítése mellett. 2. §. Minden részvényre 15% vagyis 30 frt készpénzben, vagy pedig a börzén kelendő értékpapirokban teendő le az aláírás alkalmával; készpénzbeli óvadék 5%-al kamatosittatik.

3. §. Netaláni tuljegyzés esetében aránylagos leszállítás fog történni. 4. §. A repartitiból származó részvények az óvadék elvesztésének terhe mellett vagy legfőlebb f. évi december 18-ig teljes befizetés és a folyó 5% kamatok megtérítése ellenében átveendő, vagy pedig ideiglenes részvénybizonylatok, illetőleg a részvények lebejegyzése ellen

Table with 3 columns: Date, Interest rate, Amount. 1872. december 18-ig 35% vagyis 70 ft. o. é. 1873. január 15 „ 25% „ 50 „ „ február 15 „ 25% „ 50 „ „ márczius 15 „ 22 1/2% „ 45 „ „ 215 ft. o. é.

5%-os kamatokkal együtt leteendő, s legkésőbb azon napon az illető részvények — ott a hol jegyeztettek — átveendő. Az első részlet letételek, illetőleg a teljes befizetés alkalmával a letett óvadék visszaadatik, illetőleg elszámoltatik, ha az készpénz által volt képviselve.

Aláírási nyilatkozatokra vonatkozó nyomtatványok az aláírási helyeken kaphatók. Bécs, 1872. november hóban.

Osztrák-magyar leszámitoló és hitelbank.

Az alapítók nevében: „OSZTRÁK BÖRZEN ÉS WECHSLERBANK.”

Deák testvérek*)

magyar királyi

udvari szállítók

szücs- és szörme-árak kereskedése

Pesten, vácsi-utca 17-dik szám alatt

ajánlják a t. cz. közönségnek a beállott idényhez dúsan felszerelt mindennemű részleteiket, egymint: nyuszt, nyest, chinčila, kék róka, pézma, brabantival prémezett felöltőket, minden alaku utazó vagy városi bundákat urak és hölgyek számára; továbbá karmantyuk, gallérok és boákat, stb. stb. a legolcsóbb árak mellett.

Az áruk valódiságaért kezeskedünk.

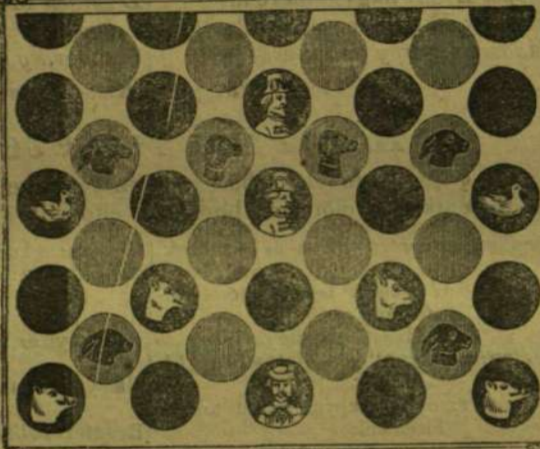
*) A t. cz. közönség kérétek levélbeli megrendeléseknél a fentebbi czéget pontosan figyelembe venni.

1897 (3-3)

Szabadalmazott vadászat-játék (sakkféle).

Ezen legújabb találmány egyedül alóirotnál készpénzért, vagy meghatalmazás esetén posta úján előlegezés mellett, és pedig: I. nagy játék, mely 30 rézből kiveri alakból, és egy furnirozott fa-táblán áll, 20 forintért o. é. — II. a kisebb játék pedig, mely 30 művészileg készített fa-alakból és egy cartonage táblából áll, 3 ft. o. értékért megszerezhető.

Megrendeléseknél az illetők megnevezni kéretnek, vajjon a magyar, német, vagy francia nyelven szerkesztett leírás szükségeltetik-e? minthogy minden játékhoz csak egy nyomtatott leírás (Brochure) jár, s minden további leírásért 50 kr. o. é. fizetendő. Posta utáni elküldésénél az I. játékért 1 ft. o. é. — a II. játékért pedig 50 kr. o. é. csomagolási díj számítatik.

Lényey István,

fentebbi szabadalomnak tulajdonosa, lakik: Pesten, hatvani-utca 1-ső szám, 3-ik emelet.

1408 (1)

Zilahy Sámuel

ujnonnan nyitott

nemzeti könyvkereskedése

Pesten, vácsi-utca 9-dik szám,

ajánlja dúsan felszerelt könyvraktárát a tudomány minden ágából és minden nyelven.

Nemzeti irodalmunk kiváló képviselője.

Vidéki megrendelések jutányosan, gyorsan és pontosan eszközöltetnek!

1407 (2-3)

Női divatkelmék

— ft. 32 krtól felfelé.
Csíkos selymekelmék 1 » 40 » »
Sima selymekelmék minden színben 2 » » »
Fekete selymekelmék 1 » 75 » »
El-gans kész női ruhák (Costumes). Téli posztó Jaquettek és kópányok.
Selyem barsony felöltők. Téli kendők sat.

a legjutányosabb árakon.

1409 (1-5)

KELLER és ZSITVAY

selyem- és női divatárak raktárában Pesten, szervita-tér 6-dik szám.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1872. (egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

Egy tanonc véteket fel

VANKE S. J.

szerszám- s lakatos áruzekek raktárában Pesten, kigyó-utca 1-ső szám alatt.

Légnymásu, házi

és szoba-távírdák.

Legujabb találmány.

A legjobb és legteljesebb a házi távírászat terén, olcsóbb berendezés és kevesebb elhasználás mint a villanyos távírdánál. Megbízásokat és felvilágosításokat ad

OHM C. O. Pesten,

József-tér 15. szám.

1291 (20-34)

a hol a távírdák is megtekinthetők.

Lait de Concombres pour le teint.

Ezen dícséretesen ismert cosmetikai szepítő-víz eltávolítja a legrövidebb idő alatt a bőrről minden tisztátalanságot, egymint: höhimlőt, pürsenéket, szeplőt s májfoltokat stb. s az arczbőrt egész a késő korig ifjasság és frissességben fentartja.

Egy üveg ára 3 forint.

Egyedül csak valódi minőségben kapható:

LUEFF M.,

illatszerésnél Pesten, Dorottya-utca 3-dik szám alatt a „Minervához,” a háznagyiságban.

1405 (2-3)

Szepesi

kárpatnövények kivonata

Fáykiss C. orvostudor által Késmárkon mell- és tüdőbajokban szenvedők számára.

A legodosabban összegyűjtött és kizárólag alkalmas szepesi kárpatí fűnövényekből készítve kitűnő hatásának bebizonyult szer köhögés, rekedtség, könnyű hurutos izalmak, nyelő- és lélegzőműszerek, gőrosús, idegzeses, nehézkes lélegzetű köhögési rohamoknál, szűkmellűség, oldalszurások, idült tüdőbajok, tüdőkörosak gőrosús és gyengítő izadáseinál, sőt a tápnedvek meggyűléséből származó betegségeknek, valamint gyomor- és általános testi-elyengülés ellen is.

A szepesi kárpatnövény tea, és szepesi kárpatnövény bonbonok használata Fáykiss orvostudortól legjobb eredményt nyújtják. 1880 (1-5)

Arak: 1 üveg kivonat használati utasítással együtt 75 kr. o. é.
1 csomag tea » » 25 kr. o. é.
1 skatnya bonbon » » 35 kr. o. é.
A tárgyak beszeresethetők magánál a készítőnél Fáykiss gyógyszerésznél Késmárkon; továbbá Pesten: Török József király-utca 7-ik szám. — Thallmayer et Comp. — Kochmeister. — Zubek és Batory egyetemter.

49-ik szám.

Tizenkilencedik évfolyam.

Pest, december 8-án 1872.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt. — Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyzetes hasábnott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetőmennyeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Szlávy József.

Magyarországnak 1867 óta harmadik miniszterelnökét mutatjuk be olvasóinknak jelen sorainkban. Ő reá van most leginkább a nemzet szeme függesztve.

Csak mióta e nevezetes állomásra meghívta a fejedelmi akarat, csak azóta kezd a közvélemény tüzetesebben foglalkozni vele. Eddig csak ritkán beszéltek felőle, sokkal ritkábban, mint a volt kormány bármely más tagjáról. Szlávynak egész eddigi élete csendes folyamhoz volt hasonló, tevékeny, de zajtalan.

Azóta kezdttük csak közelebbről ismerni, mióta az Andrássy-kabinetben elvállalta a kereskedelemügy tárczáját. E fontos tisztelet a legnagyobb lelkiismeretességgel igyekezett viselni, s hogy ez mennyire sikerült neki, mutatja az, hogy a költségvetési viták alkalmával az ő budgetje részesült a legkevésbé kifogásolásban. Maga az ellenzék, mely sokszor volt heves és kiméletlen a kormány ellen intézett támadásaiban, Szlávya néve mindig kivételt látszott tenni, s valahányszor a politikai küzdelmek hevében ő reá került a sor, mindig az elismerés, a tisztelet, mondhatnók a rokonszenv bizonyos nemével tette meg megjegyzéseit politikájára. Kitűnő képzettsége és lelkiismeretessége elismertette minden oldalon, s országgyűlési felszólalásaiban a higgadt parlamenti modor, előadásában a ritka szabatosság, elegántia mindenütt kedvezőkké hangolta irányában a kedélyeket.

Ezért történt, hogy midőn előde lemondása után ő bizottott meg az új kabinet megalakításával: a király választása sehol visszatetszésre nem talált. A főurak, az arisztokratia nem botránkozott meg benne, hogy a már hagyományoszerűvé lenni kezdő szokástól eltérés történt, a mennyiben nem egy főrangú, hanem egy olyan ember hivottott meg a legmagasabb polczra, a ki köz-

legénységben kezdte politikai pályáját, s születés és vagyoni állás helyett egyedül képességét bírta fölmutatni e magas állás elfoglalására jogczimul. A pártok a törvényhozás hangulatának kedvezőbbre fordultát várják az ő minisztersége alatt; a többség, mint egyik legkiválóbb tagja iránt bizalommal és ragaszkodással viseltetik. Szlávya József miniszterelnökké kinevezetése tehát, mondhatni a körülményekhez képest a legszerencsésebb választásnak tekintetik mindenfelé.

s több évet töltött oldala mellett az olasz tartományokban. Atyja katonának szánta, s a bécsi Theresianumba küldte, de ő nagyobb hajlammal bírván a polgári pályára, s jelenen a bányászatra, Bécsből a selmeczi bányász-akadémiába ment, s ott kitűnően fejezte be az egész tanfolyamot.

A tanfolyam bevégeztével államszolgálatba lépett s Oraviczán alkalmaztatott a bányá - törvényszéknél. Innen csakhamar Bécsbe rendelték az akkori cs. kir. udvari kamarához; de már 1846-ban ismét hazájába jöhetett, Budára a magyar kir. kamarához neveztetvén ki fogalmazónak; s itt oly ritka értelmességet s nagy munkaképességet tanusított, hogy már a következő évben titkárrá léptették elő.

Az 1847/8-iki pozsonyi országgyűlés alatt Pozsonyban működött, s midőn az első magyar független felelős miniszterium megalakult, ő is magyar államszolgálatban volt.

1848-ban Kossuth mint pénzügyminiszter az oraviczai bányagazgatóság ügyeinek vezérlésével bizta meg, s ott volt december végeig, midőn a császáriak a bányásgot elfoglalván, Szlávya a magyar kormány akkori székhelyére Debreczenbe ment, s ott maradt 1849. májusig, a mikor Bem a császári seregeket nemcsak Erdélyből, de a szomszéd bán-ságból is kiszorítván, Kossuth — akkor már kormányzó — Szlávtyt ismét Oraviczára küldötte vissza, ezuttal már mint kormánybiztost. E minőségben működött ott egészen a szabadságharc végeig.

A világios fegyverletétel után Szlávya a török földre menekülőkhöz akart csatlakozni.

A bányá népe azonban, mely hozzá rendkívül ragaszkodott, kérve kérte, hogy maradjon körükben s ne hagyja el őket nyomorúságukban. Szlávya engedett kérésöknek, bár előre gyanithatta, mi vár reá, nem mozdult helyéről, s a világios gyásznap után

SZLÁVY JÓZSEF.

Szlávya József 1818-ban született Győrött. Családja Biharmegyéből származott, de atyja, ki a hadseregben mint őrnagy szolgált, többnyire távol tartózkodott szülőföldjétől. A fiu gyermek és serdülő ifjú korában megosztá atyjával a vándor-életet,